

Vilniaus pedagoginis universitetas
Sociologijos ir politikos tyrimų centras
Viešoji įstaiga „Socialinės informacijos ir mokymų agentūra“

ŠVIETIMO PAGALBA ŠEIMOMS, TURINČIOMS 1-6 METŲ VAIKUS

**ANKETINĖS
APKLAUSOS REZULTATAI**

Vilnius, 2008

TURINYS

Įvadas 3

I. Socialinės, demografinės apklaustų respondentų ir jų šeimų charakteristikos	6
II. Ikimokyklinio amžiaus vaikų auginimo sunkumai	12
III. Švietimo pagalbos poreikis.....	19
IV. Naudojimosi švietimo pagalba lygis	23
V. Švietimo pagalbos paslaugų vertinimas.....	24
VI. Informuotumas apie švietimo pagalbą teikiančias įstaigas	29
VII. Švietimo pagalbos svarba.....	34
VIII. Išvados ir rekomendacijos.....	35
IX. Santrauka.....	38
X. Priedai.....	40
XI. Tyrimo instrumentarijus.....	49

Ivadas

Švietimo pagalbą šeimoms, auginančioms 1-6 metų amžiaus vaikus, teikia įvairios, tiek valstybinės, tiek nevalstybinės institucijos. Tačiau kaip rodo patirtis dažnai ji yra nepakankamai efektyvi ir nepateisina šių paslaugų vartotojų lūkesčių.

Lietuvoje švietimo paslaugas šeimoms, auginančioms 1-6 metų amžiaus vaikus, šiuo metu teikia įvairios institucijos ir organizacijos (šeimos centrai, papildomo ugdymo įstaigos, nevyriausybinės organizacijos ir kt.). Jų teikiamų paslaugų spektras gan platus, tačiau ne visiems vienodai aktualus ir prieinamas (ypač kaimo vietovių gyventojams).

Siekiant išsiaiškinti kaip funkcionuoja švietimo pagalbos šeimoms, auginančioms 1-6 metų amžiaus vaikus, sistema, kokias paslaugas teikia, kaip jos prieinamos šeimoms, atitinka jų poreikius ir buvo atliktas šis tyrimas.

Tyrimo tikslas - Švietimo pagalbos teikimo šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, situacijos analizė.

Tyrimo eigoje buvo siekiama išsiaiškinti švietimo pagalbos šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, situaciją Lietuvoje, išryškinti tėvų, globėjų, artimųjų, ikimokyklinio/priešmokyklinio ugdymo pedagogų nuostatas dėl teikiamų švietimo paslaugų aktualumo, prieinamumo ir reikalingumo.

Tyrimo uždaviniai:

- ✓ Išanalizuoti, kas teikia/galėtų teikti švietimo paslaugas šeimoms auginančioms 1-6 metų vaikus?
- ✓ Išanalizuoti, iš kokių šaltinių finansiškai remiamos švietimo paslaugos šeimoms auginančioms 1-6 metų vaikus?
- ✓ Ištirti, kokia yra švietimo paslaugų šeimoms auginančioms 1-6 metų vaikus įvairovė ir apimtys?
- ✓ Ištirti, kokie yra švietimo paslaugų poreikiai ir kokių paslaugų trūksta?
- ✓ Ištirti, kokios socialinės grupės ir koku mastu naudojasi šiomis paslaugomis? Ar prieinamos/pasiekiamos švietimo paslaugos socialinės atskirties grupės šeimoms?
- ✓ Ištirti, kokios švietimo paslaugos teikiamos specialių poreikių turinčius vaikus auginančioms šeimoms? Kokie mobilių specialistų grupių veiklos mastai?
- ✓ Išanalizuoti, kur skelbiama informacija apie švietimo paslaugas šeimoms? Kokie tėvų informavimo būdai apie galimas švietimo paslaugas šeimai?
- ✓ Išanalizuoti, koks pedagoginių psichologinių tarnybų indėlis teikiant paslaugas šeimai?
- ✓ Išanalizuoti, ar paslaugos atitinka šeimų poreikius?
- ✓ Išanalizuoti, ar, 1-6 metų amžiaus vaikus auginančių tėvų nuomone, yra reikalingos švietimo paslaugos šeimai? Ar tėvai suvokia švietimo paslaugų svarbą? Kokios švietimo paslaugos jiems reikalingos?
- ✓ Ištirti, ar teikiamos mokamos švietimo paslaugos šeimai? Kokios paslaugos yra mokamos?
- ✓ Išanalizuoti, kokia švietimo paslaugų šeimai kokybė?

- ✓ Išanalizuoti aukščiau minėtų rodiklių skirtumus kaimo ir miesto vietovėse.

Tyrimo metodologinis ir metodinis pagrindimas

Tyrimo metodologiją, kaip tyrimo pobūdžio bei metodų suderinimo pasirinkimą, apsprendė tyrimo techninėje užduotyje apibrėžtas probleminis laukas ir tyrimo tikslas. Tyrimas, pagal jo rezultatų teorinį bei praktinį reikšmingumą yra taikomojo pobūdžio, pagal, remiantis pateikta technine užduotimi, tyrimo tikslą ir uždavinius aprašomojo-vertinamojo pobūdžio, o pagal pirminės empirinės informacijos pobūdį – kiekybinis.

Tyrimo metodologija, kaip teorinių ir empirinių procedūrų visuma, grindžiama šiais principais:

- Kiekybinių ir kokybinių metodų panaudojimo ir derinimo, siekiant įgyvendinti tyrimo uždavinius. Renkant empirinius duomenis buvo atlikta reprezentatyvi tėvų/globėjų/artimųjų, auginančių 1-6 metų vaikus, anketinė apklausa raštu, kuri papildyta duomenimis, gautais atlikus pedagoginių darbuotojų ir administracinio personalo pusiau struktūrizuotus interviu.
- Tyrimo metu surinktos empirinės informacijos ir operuojamų duomenų patikimumo užtikrinimo, analizuojant tiriamų reiškinių tendencijas.

Respondentų atranka – atsitiktinė klasterinė. Atsitiktinės atrankos pagrindai yra laikomos patikimomis, nes kiekvienas generalinės visumos narys turi galimybę pakliūti į imtį. Atrankos patikimumas – 95 proc., paklaida – 0,05. Tokie rodikliai kiekybiniuose tyrimuose reprezentatyvumo požiūriu laikomi pakankamais. Tyrimo imties tūrį sudaro 1061 respondentai. Duomenų atrankos patikimumas užtikrintas kruopščiu ir precizišku atsitiktinės atrankos būdu, o duomenų surinkimo patikimumas – laikantis anonimiškumo, kontrolės, laiko, būtino atsakyti į anketoje pateiktus klausimus, ir kt. principais. Empiriniai duomenys buvo koduojami, apdorojami, analizuojami naudojant SPSS 16 for Windows (Statistical Package For Social Sciences) programą.

Tyrimo instrumentariją sudaro klausimynai tėvams, auginantiesiems 1-6 metų amžiaus vaikus, ikimokyklinio/priešmokyklinio ugdymo įstaigų pedagogams, švietimo sritį kuruojantiems savivaldybių darbuotojams bei švietimo paslaugas šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, teikiančių institucijų bei pedagoginių psichologinių tarnybų specialistams. Klausimynus sudaro instrukcinė-motyvacinė dalis, diagnostinis ir demografinis blokai. Klausimynai ikimokyklinio/priešmokyklinio ugdymo įstaigų pedagogams, švietimo sritį kuruojantiems savivaldybių darbuotojams bei švietimo paslaugas šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, teikiančių institucijų bei pedagoginių psichologinių tarnybų specialistams sudaryti, taikant sociologinės ekspertų apklausos instrumento konstravimo principus.

Šie klausimynai savo turiniu ir struktūra yra orientuoti į nuomonės ir nuostatų atskleidimą bei matavimą, siekiant įgyvendinti tyrime iškeltus uždavinius.

Tyrimo etapai

- Tyrimo anketų parengimas ir suderinimas su užsakovu.
- Empirinių duomenų surinkimas.
- Duomenų kodavimas ir statistinis apdorojimas.
- Pirminio ataskaitos teksto rengimas ir derinimas su užsakovu.
- Galutinio ataskaitos teksto rengimas.
- Tyrimo ataskaitos pristatymas.

I. SOCIALINĖS, DEMOGRAFINĖS APKLAUSTŲ RESPONDENTŲ IR JŲ ŠEIMŲ CHARAKTERISTIKOS

1.1. Respondentų charakteristikos

Amžius: Apklaustų respondentų amžius svyruoja nuo 18 iki 57 metų. Respondentų amžiaus vidurkis – 32 metai.

1 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes.

Amžiaus grupės	Dalis procentais
18-30 metų	42,6
31-40 metų	45,1
41-50 metų	8,4
50+ metų	0,7
Nenurodė	3,2

Lytis: Apklausiant 1-6 metų amžiaus vaikus auginančias šeimas anketas pildė 84,6 proc. moterų ir 13,1 proc. vyrų (2,3 proc. respondentų savo lyties nenurodė).

Santuokinis statusas: Didesnė dalis (76,6 proc.) apklaustų respondentų gyvena santuokoje.

2 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal santuokinį statusą.

Statusas	Dalis procentais
Vedęs/ištekėjusi	76,6
Nevedęs/netekėjusi	8,9
Išsiskyręs (-usi)	9,9
Našlys (-ė)	1,6
Nenurodė	3,0

Išsimokslinimas: Ketvirtadalis respondentų yra įgiję vidurinį arba specialųjį vidurinį išsimokslinimą, beveik 18 proc. – aukštesnįjį išsimokslinimą, daugiau nei 40 proc. nurodė baigę aukštąjį mokslą.

3 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal išsimokslinimo lygį.

Išsimokslinimo lygis	Dalis procentais
Nebaigtas vidurinis	3,1
Vidurinis	13,9
Spec. vidurinis (profesinė mokykla)	11,6
Aukštesnysis (technikumas)	17,8
Nebaigtas aukštasis	9,1
Aukštasis	42,6
Nenurodė	1,9

Užimtumas: 77 proc. respondentų nurodė šiuo metu dirbantys (21,1 proc. nedirba, 1,9 proc. užimtumo statuso nenurodė).

Gyvenama vietovė: 72,3 proc. apklaustų respondentų gyvena mieste, 14,5 proc. nurodė gyvenantys miestelyje, 11,5 proc. – kaimo vietovėse. 1,7 proc. nenurodė, kokio tipo gyvenvietėje gyvena.

1.2. Šeimų charakteristikos

Šeimų dydis: Kartu gyvenančių žmonių (įskaitant respondentą, visus suaugusius ir vaikus, kurie gyvena kartu) skaičius apklaustose šeimose svyruoja nuo 1 iki 11 asmenų. *Vidutiniškai vienoje apklaustoje šeimoje gyvena 3-4 žmonės (vidurkis=3,7).*

4 lentelė. *Apklaustų respondentų šeimų dydis.*

Kiek žmonių gyvena šeimoje	Dalis procentais
1 žmogus	0,1
2 žmonės	7,1
3 žmonės	37,9
4 žmonės	37,7
5 žmonės	11,1
6 žmonės	4,1
7 žmonės	0,8
8 žmonės	0,4
11 žmonių	0,1

Vaikų amžius ir skaičius: Remiantis tyrimo tikslais, suformuota reprezentatyvi respondentų, auginančių 1-6 metų amžiaus vaiką/-us, imtis. *Vidutiniškai vienoje apklaustoje šeimoje auga 1-2 vaikai.* Didžioji dalis apklaustų šeimų augina vieną (75,9 proc.) arba du (20,8 proc.) 1-6 metų amžiaus vaikus. 1,3 proc. nurodė auginančios tris 1-6 metų amžiaus vaikus. 2 proc. apklaustų šeimų šiuo metu augina vaikus, kurių amžius 7 ir daugiau metų.

5 lentelė. *Respondentų šeimose augančių vaikų skaičius.*

Kiek vaikų auga šeimoje?	Dalis procentais
1 vaikas	55,4
2 vaikai	39
3 vaikai	4,6
4 vaikai	0,7
5 vaikai	0,1

6 lentelė. Respondentų šeimose augančių vaikų amžius.

Kokio amžiaus vaikai auga šeimoje?	Proc.
Iki 2 metų	28,6
3-4 metų	49,7
5-6 metų	43,3
7-18 metų	24,4
Virš 18 metų	4,5

Vaikai su specialiaisiais poreikiais: Apklaustų šeimų tarpe vaikus, turinčius specialiųjų poreikių (pvz. turi fizinę negalią, regos/klausos negalią, elgesio sutrikimų ir pan.) augina 8 proc. šeimų.

Vidutinės šeimos pajamos: Didžiosios dalies (77 proc.) apklaustų respondentų vidutinės šeimos pajamos per mėnesį svyruoja nuo 1000 iki 5000 litų.

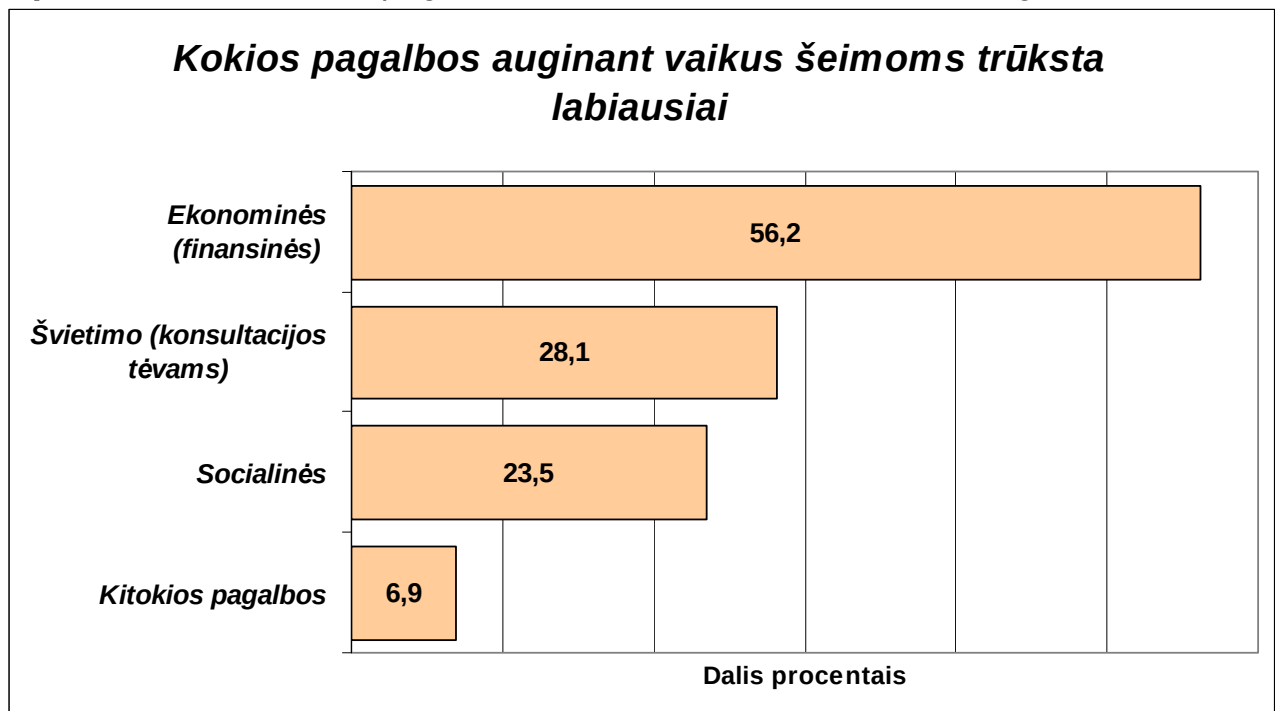
7 lentelė. Vidutinės šeimos pajamos per mėnesį („į rankas“).

Vidutinis pajamų dydis	Dalis procentais
Iki 1000 Lt.	10,8
Nuo 1001 iki 2500 Lt.	39,4
Nuo 2501 iki 5000 Lt.	37,7
Nuo 5001 iki 7500 Lt.	7,9
Virš 7500 Lt.	2,9

1.3 Pagalbos auginant 1-6 metų amžiaus vaikus poreikis

Respondentų buvo klausama, ***kokios pagalbos jų šeimai labiausiai trūksta auginant vaikus***. Beveik 60 proc. respondentų nurodė, kad auginant vaikus ***labiausiai trūksta ekonominės (finansinės) pagalbos***. Švietimo pagalbos trūkumą jaučia mažiau nei trečdalis respondentų, beveik ketvirtadaliui trūksta socialinės pagalbos. Tai rodo, kad didesnė dalis tėvų mano, jog gavę finansinę paramą, patys geriau žinotų, kur tas lėšas investuoti vaiko naudai, tačiau nebūtina jo ugdymo reikalams.

1 paveikslėlis. Kokios pagalbos šeimoms labiausiai trūksta auginant vaikus.



Dalis respondentų (6,9 proc.) nurodė kitokią pagalbą, kurios trūksta jų šeimoms. Atsakymus galima apibendrinti išskiriant keletą aspektų:

- Vienas pagrindinių pasikartojančių atsakymų susijęs su *pagalbos prižiūrint bei ugdant vaikus trūkumu*:
 - Sudėtinga surasti auklę ar darželį.
 - Sudėtinga vaikų priežiūra atostogų, vasaros metu, kai ugdymo įstaigos neveikia (tačiau tėvai dirba).
 - Kiti vaikų priežiūros klausimai, jei nėra galinčių padėti artimųjų: vaikų vežiojimas į/iš būrelių, prieinama vaiko priežiūra esant reikalui ir pan.
 - Nepakankama ugdymo įstaigų kokybė bei įvairovė.
 - Trūksta papildomų užsiėmimų (būrelių) mažiems vaikams.
- Trūksta medicininės pagalbos.
- Šeimoms/vaikams pritaikytos infrastruktūros trūkumas: „Trūksta bendros tvarkingos infrastruktūros vaikams: vaikų aikštelės dulka, neaptvertos nuo šunų“; „Įvažiavimo su vežimėliais nėra į viešas įmones, įstaigas“; kad aptarnautų „be eilės bankuose, parduotuvėse, klinikose“.

- Finansinės, socialinės: „nemokamų vadovėlių ir pratybų sąsiuviniai“; „pagalba įsigyjant būstą“; „darbo vietų trūkumas pagal gyvenamą vietą“.
- Laiko pabūti su vaiku trūkumas (darbo dienomis).

1.4. Ikimokyklinio amžiaus vaikų priežiūra

60 proc. respondentų atsakė, kad jų vaikai, kuriems dabar yra nuo 1 iki 6 metų amžiaus, lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigą (lopšelį, darželį). Didžioji dalis (beveik 94,3 proc.) šeimų, kurių 1-6 metų amžiaus vaikai lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigą, nurodė, kad jų vaikai lanko valstybės/savivaldybės finansuojamą įstaigą. Privačias ikimokyklinio ugdymo įstaigas lanko 2 proc. šeimų vaikai. 3,6 proc. respondentų nenurodė, kokią ikimokyklinio ugdymo įstaigą lanko jų vaikai.

Respondentų, kurių 1-6 metų amžiaus vaikai ikimokyklinio ugdymo įstaigos nelanko, buvo klausama, ***kuris iš anketoje pateiktų teiginių geriausiai apibūdina priežastį, kodėl vaikas nelanko ikimokyklinio ugdymo įstaigos***. Šeimų pasirinktus bei papildomai pateiktus argumentus neleisti vaiko į ikimokyklinio ugdymo įstaigą galima apibendrinti į dvi grupes:

- (1) Netenkina ugdymo įstaigų teikiamų paslaugų kokybė ir manoma, kad vaikas bus geriau prižiūrimas ir ugdomas namie, jei yra tokia galimybė.
- (2) Objektyviai nėra galimybės lankyti ikimokyklinio ugdymo įstaigos. Tokias priežastis nurodė daugiau nei trečdalis šeimų, kurių 1-6 metų vaikai nelanko ikimokyklinio ugdymo įstaigų: gyvenamoje vietovėje apskritai nėra lengvai pasiekiamos įstaigos arba joje nėra laisvų vietų, tėvai neišgali finansiškai leisti vaiko į prieinamą ar norimą ikimokyklinio ugdymo įstaigą.

Šeimų pasirinkimai pateikiami 8 lentelėje, išdėsdčius eilės tvarka pagal išvardintas priežastis pasirinkusių šeimų procentines dalis:

8 lentelė. *Kuris iš pateiktų teiginių geriausiai apibūdina priežastį, kodėl vaikas nelanko ikimokyklinio ugdymo įstaigos.*

Priežastys	Dalis procentais
Manome, kad vaikas geriau prižiūrimas ir ugdomas namie, nei ikimokyklinio ugdymo įstaigoje	27,3
Mūsų gyvenamoje vietovėje nėra artimos/lengvai pasiekiamos ikimokyklinio ugdymo įstaigos	22,7
Neišgalime finansiškai leisti į ikimokyklinio ugdymo įstaigą	12,8
Nenorime leisti į valstybinę įstaigą dėl priežiūros kokybės, o leisti į privačią neišgalime	11,6
Kol kas nėra laisvų vietų, laukiame eilėje	5,2
Kitokios priežastys	10,2

Nurodytos „kitokios“ priežastys:

- Yra galimybė vaiką prižiūrėti namuose: prižiūri artimieji arba vienas iš tėvų.
- Netenkina vaiko priežiūros kokybė ikimokyklinio ugdymo įstaigose: „Darželis neatitinka vaiko poreikių“, „Nepasitikiu darželio auklėtojų atsakingumu“; „Nenorime leisti į valstybinę įstaigą dėl priežiūros kokybės, privačios mūšų rajone nėra“; „Nepasitikiu darželiais“.
- Ikimokyklinėse ugdymo įstaigose didelis sergamumas.
- Ketina leisti vaiką į ikimokyklinio ugdymo įstaigą netolimoje ateityje.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų nelankančių 1-6 metų vaikų priežiūrą dienos metu šeimos sprendžia įvairiai. Dažniausiai vaikus prižiūri seneliai arba mamos (globėjos) (žr. 9 lent.). Penktadalis šeimų nurodė samdančios aukles. Dešimtadalis šeimų nurodė, kad jų vaiką prižiūri kiti žmonės (paprastai keli pagal situaciją ir galimybes): kaimynės, draugės, vyresnieji vaikai, kiti giminės.

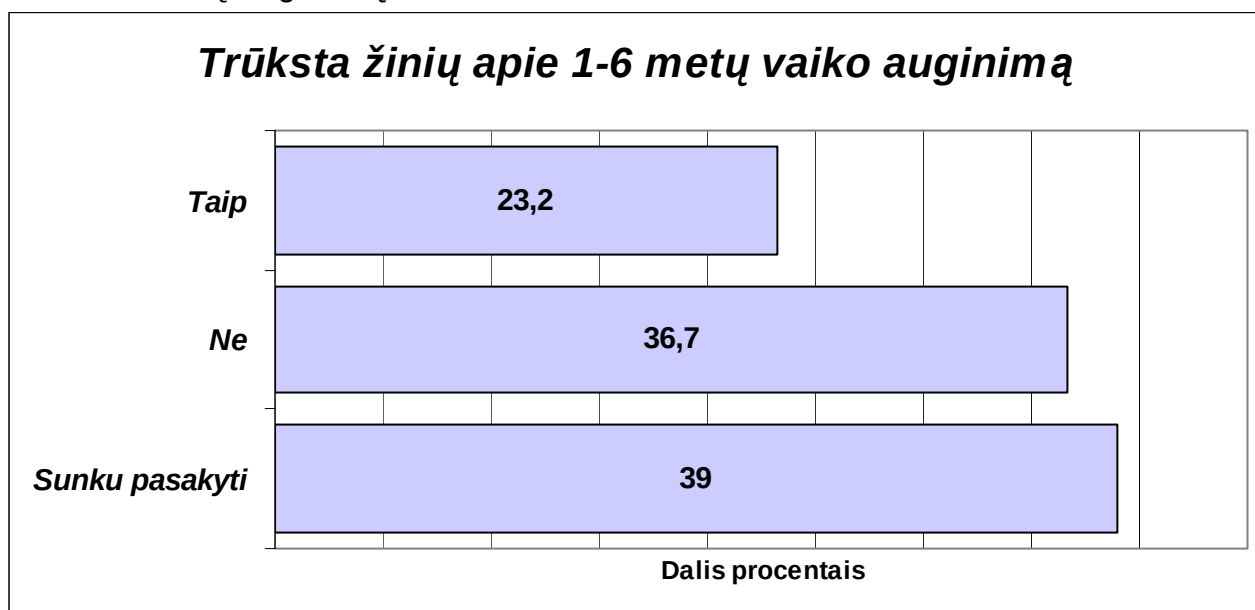
9 lentelė. Kas dienos metu prižiūri 1-6 metų amžiaus vaikus, nelankančius ikimokyklinio ugdymo įstaigos.

<i>Prižiūrintys asmenys</i>	<i>Dalis procentais</i>
Tėtis/globėjas	4,3
Mama/globėja	34,4
Seneliai	39
Samdoma auklė	21,2
Kiti asmenys	9

II. IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ AUGINIMO SUNKUMAI

Respondentų buvo klausiama **ar jiems asmeniškai trūksta žinių apie 1-6 metų vaiko auginimą**. Apklausos rezultatai rodo (žr. 2 pav.), kad *didesnė dalis 1-6 metų vaikus auginančių tėvai nemano, kad jiems trūksta žinių* apie tokio amžiaus vaikų auginimą. Asmeniškai žinių kaip auginti ikimokyklinio amžiaus vaikus trūkumą jaučia apie ketvirtadalis respondentų.

2 paveikslėlis. Ar asmeniškai respondentams trūksta žinių apie 1-6 metų amžiaus vaikų auginimą.



Tačiau atsakymai į atvirą klausimą apie tai, **kokios pagalbos respondento šeimai labiausiai trūksta auginant 1-6 metų amžiaus vaikus**, rodo, kad auginant ikimokyklinio amžiaus vaikus vienokios ar kitokios **pagalbos** iš šalies **prireikia/trūksta pusei** visų apklaustų **šeimų**. Būtina pastebėti, kad į šį atvirą klausimą atsakė 56,8 proc. respondentų – kiekybinei apklausai tai didelis atsakymo lygis, rodantis, kad klausimas yra šeimoms aktualus. Apie 6 proc. atsakiusių nurodė, kad auginant 1-6 metų vaikus jiems netrūksta jokios pagalbos. Likusių respondentų atsakymus apie tai, kokios pagalbos trūksta, galima suskirstyti į tokias grupes (punktai išdėlioti eilės tvarka nuo labiausiai aktualių; kiekybiniai rodikliai apytiksliai apibendrina pasikartojančių atsakymų į atvirą klausimą proporcijas):

- Nors anksčiau pateiktame uždarame klausime (Nr. 4, žr. 1 pav.) apklaustos šeimos visų pirma akcentavo finansinės pagalbos poreikį, atviraime klausime dažniausiai pasikartojantis atsakymas buvo susijęs būtent su švietimo, konsultacine pagalba tėvams. Apie 17 proc. šeimų, nurodžiusių, kokios pagalbos joms trūksta auginant 1-6 metų vaikus, įvardino švietėjiškos, konsultacinės pagalbos poreikį. Tėvams trūksta specialisto psichologo konsultacijų, kitų ugdymo ir raidos klausimais konsultuojančių specialistų patarimų, bendrai žinių apie tai, kaip auklėti,

„Psichologinės, nes nežinai kaip elgtis kartais“, „Kaip susitvarkyti su vaikais, kai jie neklauso“; „Kaip tinkamai juos auginti, tobulinti jų įgūdžius“; „trūksta informacijos apie bendravimą su tam tikro amžiaus vaiku“; „Kartais nežinau, ar teisingai auginu vaiką“; „Trūksta konsultacijų, nežinau į ką kreiptis konsultacijai dėl vaiko auklėjimo, raidos, reikia logopedo konsultacijos“; „Yra labai daug auklėjimo metodų, daug informacijos, bet sunku atsirinkti kuri informacija teisinga. Teorija yra teorija, bet praktika sako ką kita“; „Žinių kaip teoriją pritaikyti praktiškai, auginant vaikus“; „Vaikų elgesio problemos susijusios su tėvų praeitimi, skyrybomis...Vaikų nervingumas, irzlumas, ir t. t. Amžiaus tarpsnių krizės suprantamos, bet jų sprendimo būdai – sunkiai suprantami. Vaikų lavinimas ir ugdymas namuose“; „Informacijos apie specialiųjų poreikių turinčių vaikų auklėjimą“.

- Kitas pasikartojantis pagalbos auginant 1-6 metų vaikus aspektas – materialinis. Apie 14 proc. atsakiusiųjų nurodė, kad jiems trūksta finansinės pagalbos: trūksta pajamų, mažos soc. išmokos, reikalinga pagalba būstui įsigyti ir pan.
- Aktualus dirbančių tėvų vaikų priežiūros klausimas (apie 5 proc.). Galima išskirti keletą aspektų:
 - (1) vaiko priežiūra *ligos atveju*. Tėvams trūksta pagalbos derinant sergančio vaiko priežiūrą ir darbą. Pavyzdžiui, kieno priežiūrai palikti vaiką, kai dėl jo sveikatos būklės į darželį negalima vesti, o nedarbingumo lapelis neduodamas? Arba kaip derinti su darbu dažną nedarbingumą dėl vaiko ligos?
 - (2) vaiko priežiūra *prireikus*, t.y. susidarius tam tikroms aplinkybėms ar situacijai, pavyzdžiui, užtrukus darbe, esant kitokiam nei ugdymo įstaigos darbo grafikui bei ugdymo įstaigų atostogų metu, staiga kažkam įvykus ar norint tik retkarčiais palikti vaiką kieno nors priežiūrai: „Kai kartais reikia palikti ilgiau (vakarais) ar nakčiai, nėra su kuo, o auklės 1 vakarui per pusmetį nepasamdysi“; „Kur palikti vaiką vakarais ar savaitgaliais esant svarbiam reikalui“; „Trūksta žmonių, kuriais galima pasitikėti, kuriems galima būtų nors trumpam patikėti savo vaiką, kad patiems galima būtų šiek tiek pailsėti“; „Pagalbos prižiūrint vaikus, kai kur nors nori išvažiuoti“; „Ikimokyklinio ugdymo įstaigų lankstumo pagal darbo laiką – atostogų metu, vakarinis darbo laikas“; „Nesutampa darbo valandos su darželiu“; „Kartais priežiūros (neturite kam palikti, kai reikia, kai užsilaikome darbe)“; „Gal tik kartais norėtusi savaitgaliais kur nors (kelioms valandoms) palikti, kad galima būtų su vyresnioju nueiti pvz.: į filmą“.

(3) *kokybiškos, tinkamos vaikų priežiūros ikimokyklinio ugdymo įstaigose ar samdant auklę, klausimas. Pavyzdžiui, kaip įvertinti samdomos auklės tinkamumą darbui?*

- Pastebimas 1-6 metų amžiaus vaikams ir jų tėvams tinkamos infrastruktūros trūkumas. Galima išskirti du pagrindinius dalykus:

(1) laisvalaikio veiklos ir užimtumo trūkumas. Tėvai mini, kad trūksta tvarkingų žaidimų aikštelių, baseinų vaikams. Taip pat pasigendama laisvalaikio užimtumo veiklos, tinkamos 1-6 metų vaikams, pvz., būrelių, šeimos centrų (kur laiką galėtų leisti maži vaikai ir tėvai kartu), pažintinių išvykų su tokio amžiaus vaikais ir pan.

(2) viešos erdvės netinkamumas/nepritaikymas tėvams su mažais vaikais: viešasis transportas, įėjimai į įstaigas (pvz., sveikatos priežiūros) bei aptarnavimo įmones (pvz., parduotuves, vaistines) nepritaikyti tėvams su vežimėliais, bendros eilės parduotuvėse ar sveikatos priežiūros įstaigose (sunku išlaikyti vaiką ramų/pasigendama visuomenės supratimo), trūksta tėvams su mažais vaikais pritaikytų viešųjų tualetų. Šią situaciją apibendrina vieno respondento pasisakymas: *„Kartais pasijaučiu neįgali, nes visuomeninis transportas nepritaikytas mamoms su vežimėliais, taip pat daugelis vaistinių ir parduotuvių įėjimų, nes trūksta pandusų. Trūksta viešųjų tualetų, kur galima būtų pakeisti sauskelnes ir pamaitinti vaiką. Kavinėse taip pat turėtų būti pervystymo lentos. Mama augindama vaiką šiandien negali normaliai integruotis į socialinį gyvenimą. Ir ypatingai tai jaučiasi šaltais metų periodais. Jei Akropolyje yra vienas maitinimo kambarys, tai ten dažnai ir eilutės būna. Didžiuosiuose centruose turėtų būti keli tokie kambariai“.*

- Kai kurie respondentai pasigenda socialinės pagalbos bei informacijos apie tai, kokia socialinė pagalba šeimoms teikiama ir kaip galima ją gauti.
- Minimas medicininės pagalbos trūkumas: norima, kad ji būtų kokybiškesnė, lengviau prieinama ir pritaikyta auginant ikimokyklinio amžiaus vaikus. Tėvai mini, kad jiems trūksta žinių ir informacijos vaikų sveikatos klausimais. Pavyzdžiui: *„(Trūksta) medicininių konsultacijų – šeimos gydytojai nepasirengę gydyti vaikus“; „Konkrečiai man trūksta medicininės pagalbos ir žinių apie vaiko ligas“; „Gera būtų, kad su vaiką gydančių gydytojų būtų galima susisiekti visą parą“; „Klausimų iškyla ligos atveju, kai prireikia medicininės pagalbos“.*
- Tėvai norėtų daugiau informacijos apie švietimo sistemą: apie darželius ir švietimo įstaigas, apie tai, kaip tinkamai parengti vaiką mokyklai ir pan. Vienas respondentas pastebi: *„Jei norisi prisidėti gerinant darželio, kurį lanko vaikas, sąlygas, neaišku, kaip ir nuo ko galima pradėti. Be to, viskas dažniausiai atsiremia į asmeninių tėvų finansų surinkimą. Nėra informacijos, ar yra kokių nors programų, kuriose dalyvaujant galėtų būti atnaujinami darželiai ar vykdoma bendra su tėvais veikla ir t.t. Tokie dalykai verčia galvoti apie privačius darželius, bet jų sistema Lietuvoje dar labai skurdi ir nenuosekli, ten – vėl kitos problemos“.*

Respondentams taip pat buvo pateiktas atviras klausimas apie tai, ***kokios problemos auginant vaikus kyla šeimoje, dėl kurių sprendimo šeimos nežino kur kreiptis***. Tokias problemas įvardino kiek daugiau nei ketvirtadalis visų respondentų (26,8 proc.).

Kaip ir prieš tai buvusiame klausime, dažniausiai minimos įvairios problemos susijusios su vaiko auklėjimu: tėvams iškyla sunkiai sprendžiamų problemų dėl vaikų elgesio apskritai ar dėl konkrečių poelgių, „ožių“, kelių šeimoje augančių vaikų tarpusavio santykių, tėvų-vaikų santykių, tėvų tarpusavio santykių sprendžiant vaikų auklėjimo problemas, praktinių vaikų auklėjimo aspektų, vaikų su specialiai poreikiais auklėjimo. Nurodytas problemas iliustruoja respondentų pasisakymai:

„Nesusišnekėjimas, nesusibendravimas su vaiku“; „Vaikų muštynės, nesutarimai tarpusavyje, įvairūs konfliktai“; „Kaip susitvarkyti su vaikais, kai jie neklauso“; dėl vaikų „ožių“; „Sunku nuspręsti, kaip reikia abiem tėvams vienodai auklėti ir turėti vienodus reikalavimus, kaip turėti tvirtą žodį „NE““; „Žaidimai kompiuteriu“; „Amžiaus tarpsnių krizė; hiperaktyvumo problema“; „Konfliktinė situacijos tarp brolių, tarp kurių 10 metų skirtumas“; „Kaip paskirstyti dėmesį auginant panašaus amžiaus vaikus“; „Kai iškyla klausimų dėl vienokio ar kitokio vaiko poelgio, kalbų. Santykiai tėvų ir vaikų. Kaip juos puoselėti, brandinti“; „Tam tikros vaiko problemos, kai nežinai, kaip reaguoti į tam tikrus vaiko poelgius. Daugiausia problemų kyla dėl vaikų aktyvumo, agresyvumo“; „Zyzimas, neklausymas, dėmesio stoka“; „Kaip susitarti su vaiku, kaip kalbėti, kad vaikas išgirstų ir suprastų“; „Mūsų šeimoje problemos kyla tik dėl fizinę negalią turinčio vaiko“; „Informacijos apie specialiųjų poreikių turinčių vaikų auklėjimą“.

Kitos respondentų nurodytos problemos, dėl kurių nežinota kur kreiptis, taip pat atkartoja anksčiau aptartus 1-6 metų vaikų auginimo sunkumus:

- Kur kreiptis dėl vaiko priežiūros įvairiais atvejais: „dėl priežiūros kol tėvai dirba“; „Nėra kam palikti vaiką po darželio darbo laiko“; „Kur dėti vaiką, kai dirbu vakarais“; „Kur rasti nebrangų ir nuoširdų darželį“; „Sergančio vaiko priežiūra namuose, kai abu tėvai dirba ir dėl darbo pobūdžio negali paimti nedarbingumo lapelio“; „Kaip rasti patikimą auklę ir įdarbinti ją oficialiai“.
- Finansinės problemos: „Buto remontas, būtinai reikalinga keisti senus langus, santechniką“; „kyla nesaugumo jausmas, netekus darbo. Mūsų valstybė nesirūpina šeimomis auginančiomis vaikus“.
- Dėl socialinės pagalbos: jos pobūdžio bei gavimo tvarkos. Pavyzdžiui, „dokumentų tvarkymas dėl socialinės paramos, taip pat neaiškumai į kokią paramą mūsų šeima gali pretenduoti“, „dėl klausos aparatų finansavimo, keitimo, lengvatų, tenka visko ieškoti internetu“.

Reikėtų paminėti keletą respondentų nuomonę apie tai, kad įstaigas, į kurias galima kreiptis įvairiais klausimais, jie žino, tačiau realios pagalbos šis žinojimas neatneša:

„Daugumą įstaigų žinau, žinau kur galiu kreiptis, bet kol sulauki jų pagalbos, kartais ir pats išsprendi problemą. Mažuose miesteliuose trūkumas gerų gydytojų, tenka vaikus vežti netgi pas pediatrus į didmiesčius. ... Antro lygio specialistai priima tik užsirašius iš anksto, kol sulauki eilės problema paūmėja arba jau būna išspręsta. Mažuose miesteliuose trūkumas vaikų darželių, rajonai dideli, vaikų daug, darželių mažai, vos gimusio į eilę neužrašai, tai po 3 m. dar tenka laukti eilėje, kad pakliūti į darželį“.

„Nematau prasmės kažkur kreiptis, nes realios pagalbos negausiu dėl visų 11 punkte išvardintų problemų. Ši sritis visiškai nereguluota, tik privačiai gali gauti švietimo pagalbą, apie socialinę išvis nieko neteko girdėti (skirtą normalioms šeimoms), išskyrus asocialioms šeimoms ar rizikos šeimoms. Finansinės problemos yra pačių žmonių reikalas, nes finansinė parama auginantiems vaikams yra minimali (išskyrus dirbusiems pagal sutartį mamoms, auginančioms vaiką iki 2 metų ir turėjusioms neblogą atlyginimą iki vaiko gimimo).“

*„Kreiptis žinau kur, tačiau atsakymo konkretaus negauname“;
„Žinau, kur kreiptis, tik nelabai tos žinios padeda“.*

Pasigendama apibendrintos informacijos apie paslaugas, susijusias su 1-6 metų amžiaus vaikų auginimu: „(Kad būtų) vienoj vietoj (leidinys, svetainė internete) sutelkta informacija apie tai, kaip reikėtų spręsti klausimą (nuo ko pradėti) prieš pradedant lankyti ikimokyklinio ugdymo įstaigą ar iš vienos pereinant į kitą, kokios medicininės paslaugos vaikui priklauso (skiepai, procedūros) ir kokios pasirenkamos, kokios lengvatos teikiamos šeimai, auginančiai vieną ar kelis ikimokyklinio amžiaus vaikus“.

Lentelėje Nr.10 pateikti respondentų atsakymai apie tai, **kokie klausimai dažniausiai iškyla šeimoms, auginančioms 1-6 m. amžiaus vaikus**. Anketoje išvardinti klausimai lentelėje išdėlioti eilės tvarka nuo dažniausiai sprendžiamų iki iškylančių rečiausiai. Apibendrintai galima teigti, kad **aktualiausi klausimai yra susiję su vaikų auklėjimu, ugdymu, raidos stebėjimu bei jų priežiūra**. Kiek daugiau nei pusei respondentų šeimų nuolat arba pakankamai dažnai kyla klausimai, kaip auklėti vaikus, beveik pusei – kaip juos ugdyti, apie 40 proc. – kaip atpažinti ir spręsti vaikų psichologines problemas. Trečdaliui respondentų šeimų nuolat arba dažnai kyla klausimų, kaip atpažinti vaikų raidos ypatumus ir kaip spręsti vaikų raidos problemas, kaip spręsti vaikų ir kitų šeimos narių bendravimo problemas. Trečdaliui respondentų taip pat aktualūs vaikų priežiūros klausimai: tiek vaikų priežiūros

apskritai, tiek tai, kaip spręsti vaikų priežiūros tėvų darbo metu klausimą. Būtina pastebėti, kad apskritai daugiau nei pusei respondentų daugelis klausimyne išvardintų su vaikų auginimu susijusių klausimų nėra aktualūs, t.y. šeimos nurodo, kad jie iškyla retai arba apskritai nekyla.

10 lentelė. Kokie klausimai dažniausiai iškyla šeimoms, auginančioms 1-6 m. amžiaus vaikus.

Klausimai	Nuolat/ Pakankamai dažnai	Retai/ Niekada	Sunku pasakyti
Kaip auklėti vaikus	52,3	40,9	3,5
Kaip ugdyti vaikus	46,8	46,7	2,9
Kaip spręsti vaikų psichologines problemas	41,2	44,6	10,2
Kaip atpažinti vaikų psichologines problemas	36,7	47,4	12,3
Kaip spręsti vaikų raidos problemas	33	51,8	10,8
Vaikų priežiūros klausimai, kol tėvai dirba	32,8	54,9	7,2
Kaip atpažinti vaikų raidos ypatumus	32,7	50,3	12,4
Kaip spręsti vaikų ir kitų šeimos narių bendravimo problemas	31,9	55,3	7,9
Kaip prižiūrėti vaikus	30,2	61,4	4,8
Kaip tvarkyti įvairius formalumus, susijusius su parama, į kurią šeima gali pretenduoti	24,8	58,5	11,6
Kaip spręsti suaugusių šeimos narių tarpusavio problemas (konfliktus), kurios gali paveikti vaiko vystymąsi	23,8	61,6	10,6
Kokios įstaigos teikia švietimo paslaugas ir pagalbą gyvenamoje vietovėje	17,2	63,3	13,2
Kaip elgtis ištikus šeimos krizei	14,2	64,1	17
Kaip tvarkytis „nestandartinėje“ šeimoje (vienišas tėvas/mama, gimęs dvynukams, daugiavaikė šeima ir pan.)	14,2	64,6	15,1
Kaip pasinaudoti vaikų dienos centrų paslaugomis	10,5	65,8	17,3
Kaip išsikviesti specialistus, teikiančius šeimoms švietimo pagalbą	10,3	66,5	17,1
Kaip elgtis smurto šeimoje atveju	5,3	76,2	14

Respondentų buvo klausiama, **su kuo** jie **dažniausiai aptaria vaikų auginimo (auklėjimo) problemas**. Apibendrinant duomenis (žr. 11 lent.) galima pastebėti, kad 1-6 metų amžiaus vaikus auginančios šeimos vaikų auginimo klausimus (problemas) dažniausiai aptaria artimiausiame socialiniame rate: šeimoje (tarp sutuoktinių), su draugais bei kitais suaugusiais šeimos nariais. Vaikų auginimo problemas tėvai taip pat linkę aptarti su vaikų auklėtojais. Įdomu pastebėti, kad beveik ketvirtadalis šeimų vaikų auginimo

problemas aptaria su bendradarbiais, tuo tarpu su kaimynais vaikų auginimo problemomis dalinasi apie dešimtadalis šeimų. *Šeimos visiškai nelinkusios vaikų auginimo problemų aptarinėti su specialistais* (psichologu, socialiniu pedagogu), nesikreipiama ir į savivaldybės/seniūnijos darbuotojus ar bažnyčios tarnautojus. Apibendrintai galima pastebėti, jog tai byloja viena vertus šeimos uždaramą (šeima mano reikalas, mano tvirtovė), kuri sąlygoja tautinio charakterio ypatumai, kita vertus, menką švietimo paslaugas teikiančių institucijų rodomą aktyvumą, propaguojant savo teikiamas paslaugas.

11 lentelė. *Su kuo dažniausiai aptariamos vaikų auginimo problemos.*

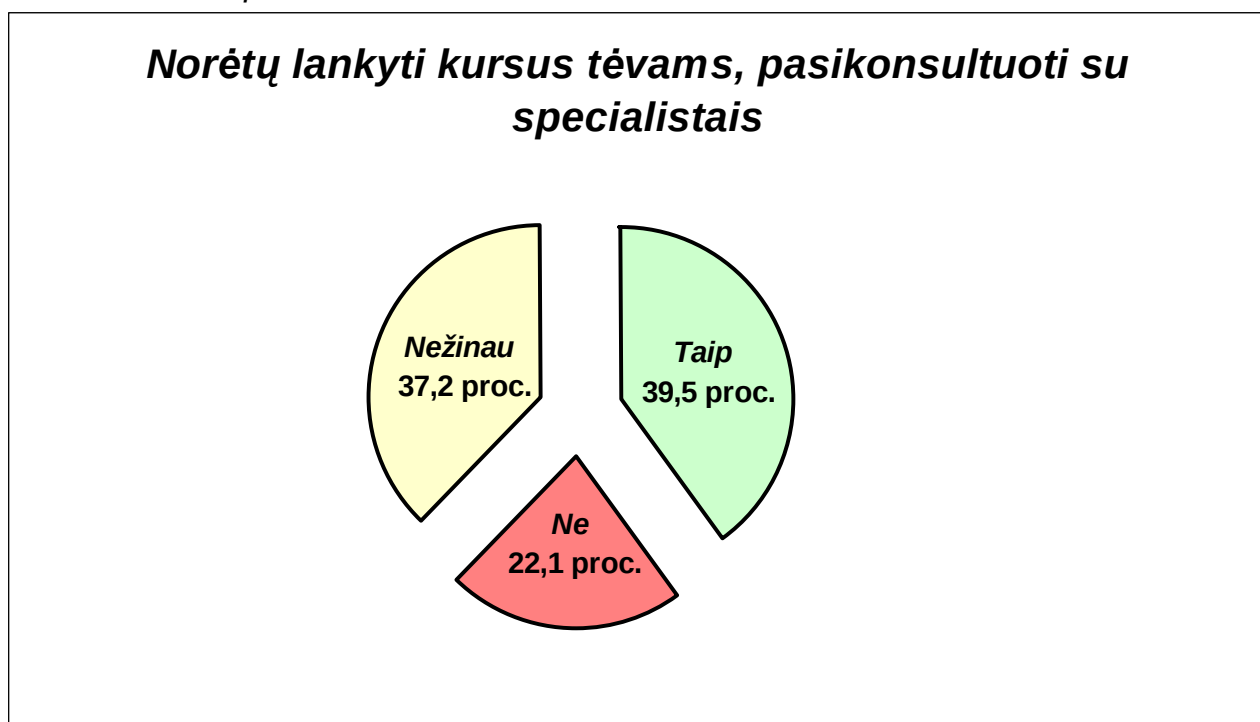
<i>Su kuo aptariama</i>	<i>Nuolat/ Pakankamai dažnai</i>	<i>Retai/ Niekada</i>	<i>Sunku pasakyti</i>
Sutuoktiniu	81,5	15	0,5
Draugais	63,3	33,2	0,7
Kitais suaugusiais šeimos nariais	58,8	34,2	2,5
Auklėtojais	41,1	52,6	2,2
Bendradarbiais	24,3	70,7	1,1
Kaimynais	10,7	81,8	2,6
Psichologu	4	89,8	1,3
Socialiniu pedagogu	3,4	89,1	2,5
Savivaldybės/seniūnijos darbuotojais	2,4	91,8	1
Kunigu, bažnyčios tarnautojais	1	92,3	1,6

Dalis respondentų (beveik 3 proc.) papildomai nurodė ir kitus asmenis, su kuriais galima aptarti vaikų auginimo klausimus: internetiniai forumai, kiti panašaus amžiaus vaikus auginantys tėvai (pvz., tos pačios darželio grupės), šeimos gydytojas.

III. ŠVIETIMO PAGALBOS POREIKIS

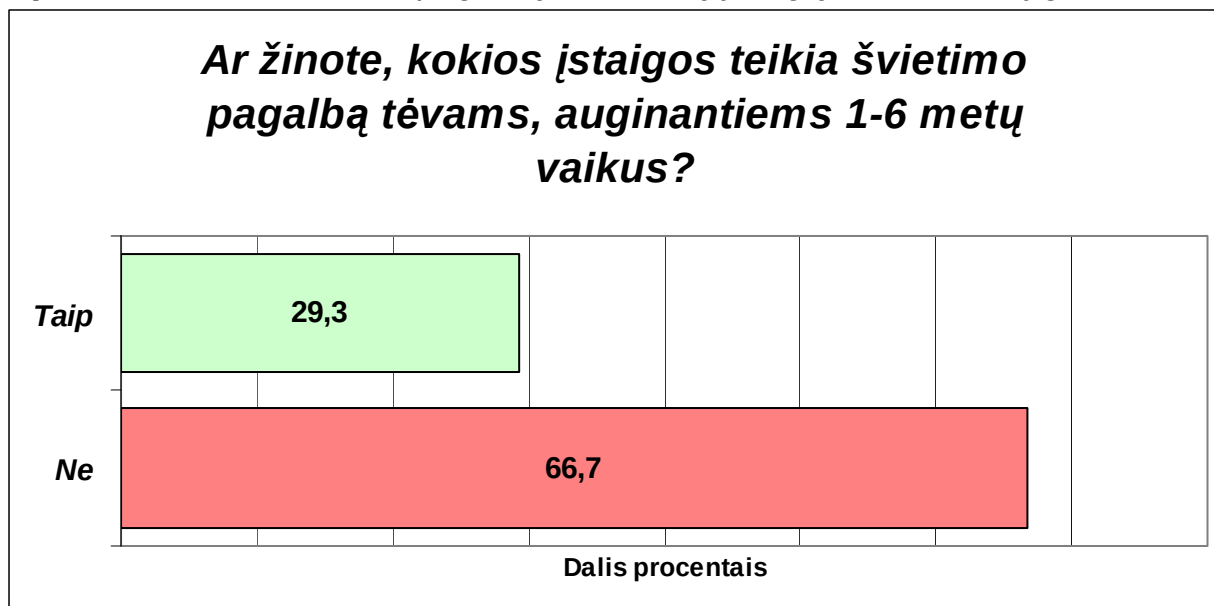
37 proc. respondentų nėra tikri, ar jie norėtų lankyti kursus tėvams / pasikonsultuoti rūpimais vaiko auginimo bei auklėjimo klausimais su specialistais. Kad tokios konsultacijos būtų jiems reikalingos, mano 40 proc. respondentų.

3 paveikslėlis. Ar 1-6 metų amžiaus vaikus auginantys tėvai norėtų lankyti kursus tėvams / pasikonsultuoti rūpimais vaiko auginimo bei auklėjimo klausimais su specialistais.



Respondentų buvo klausiama, **ar jie žino, kokios įstaigos teikia švietimo pagalbą tėvams, auginantiems 1-6 m. vaikus.** Remiantis atsakymais į šį klausimą galima teigti, kad ikimokyklinio amžiaus vaikus auginantys tėvai nėra labai informuoti apie tai, kokios įstaigos teikia švietimo pagalbą. Daugiau nei du trečdaliai respondentų nurodė nežinantys, kokios įstaigos teikia švietimo pagalbą šeimoms, auginančioms 1-6 metų amžiaus vaikus. Respondentų, kurie atsakė žinantys, kokios įstaigos teikia švietimo pagalbą, tarpe konkrečias jiems žinomas įstaigas įvardino tik apie penktadalis.

4 paveikslėlis. Švietimo pagalbą teikiančių įstaigų žinomumo lygis.



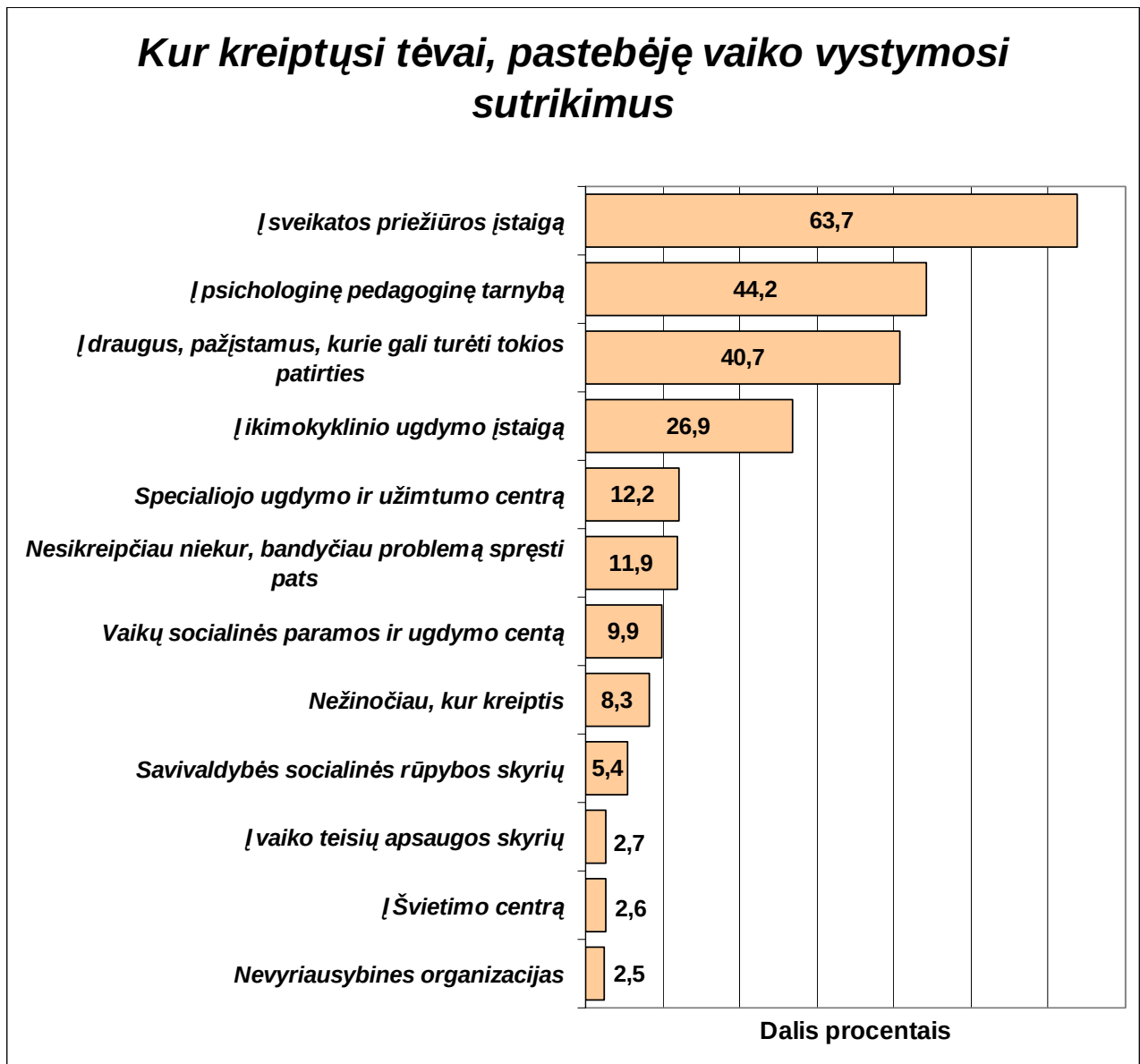
Respondentai, nurodę, kokios įstaigos, jų žiniomis, teikia švietimo pagalbą, vardino šias įstaigas (eilės tvarka nuo dažniausiai paminėtų):

- Ikimokyklinio ugdymo įstaigos (apie 13 proc. atsakiusių, kad žino, kokios įstaigos teikia švietimo pagalbą).
- Psichologinė pedagoginė tarnyba (~4 proc.) (keletas respondentų taip pat nurodė „psichologinės, socialinės tarnybos“, psichologai, soc. pedagogas).
- Savivaldybė (socialinės rūpybos skyrius, švietimo skyrius) (<4 proc.).
- Sveikatos priežiūros įstaigos (~2 proc.).
- Mokykla (~2 proc.).
- Vaiko raidos centras (~2 proc.).
- Savivaldybė (socialinės rūpybos skyrius, švietimo skyrius).
- Mokyklėlės (papildomo vaikų/tėvų ugdymo) (<2 proc.).
- Švietimo centrai (<2 proc.).

Pavieniai respondentai vardino įvairias kitas įstaigas: vaiko užimtumo centras, vaiko paramos centras, dienos centrai, psichikos sveikatos centras, ankstyvos korekcijos centrai, socialinės paramos ir ugdymo centras, nepilnamečių tarnyba, vaiko teisių apsaugos tarnyba, šeimos centras, švietimo ministerija.

Jei pastebėtų, kad vaikas turi kokių nors vystymosi sutrikimų (pvz., yra pernelyg agresyvus, turi sunkumų bendraudamas su kitais vaikais, vystosi lėčiau nei bendraamžiai), daugiau nei 60 proc. respondentų **pirmiausia** kreiptųsi į sveikatos priežiūros įstaigą (žr. 5 pav.). Tai rodo, kad tėvai turi gan vienpusišką supratimą apie vaiko su vystymosi sutrikimais elgesio determinantus, tame tarpe ir jo poreikius atitinkantį ugdymą. Taip pat tėvai būtų linkę kreiptis į psichologinę pedagoginę tarnybą arba savo draugus ir pažįstamus, kurie gali turėti panašios patirties. Kiek mažiau nei trečdalis kreiptųsi į ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Į kitas išvardintas įstaigas kreiptųsi iki dešimtadalio respondentų. 8 proc. apklaustų tėvų nurodė nežinantys, kur tokiu atveju kreiptųsi, apie 12 proc. nesikreiptų niekur (bandytų problemą spręsti patys).

5 paveikslėlis. Į kokias įstaigas dėl vaiko vystymosi sutrikimų tėvai kreiptųsi pirmiausia.



3,7 proc. nurodė kitas įstaigas ar asmenis, į kuriuos kreiptųsi: ieškotų informacijos internete (tada spręstų, kur kreiptis), ieškotų informacijos literatūroje, kreiptųsi į psichologus (darbovietėje, gydymo įstaigoje, draugų rekomenduotus ar užsiimančius privačia praktika), vaiko raidos centrą, į bažnyčios tarnautojus, socialinį pedagogą ir pan.

Atsakymai į klausimą, kokių švietimo paslaugų respondentams labiausiai reikia, rodo, kad tėvams, auginantems 1-6 metų vaikus, *praverstų įvairios švietimo paslaugos* (žr. 12 lent.). Labiausiai tėvams reikalingos informacinės paslaugos (spaudinių ar elektronine forma), ikimokyklinio ugdymo įstaigos pedagogo bei specialisto psichologo konsultacijos. Mažiausiai aktualios tėvams atrodo socialinio pedagogo, logopedo, specialiojo pedagogo konsultacijos. Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma būtų reikalingos 44 proc. respondentų, tačiau daugiau nei trečdalis nėra tikri dėl jų reikalingumo,

dar 16 proc. mano, kad tokia paslauga jiems nereikalinga. Būtina pastebėti, kad nemaža dalis (nuo 20 iki 40 proc.) apklaustų tėvų neturi aiškos nuomonės ar ir kokių švietimo paslaugų jiems reikėtų auginant savo 1-6 metų amžiaus vaikus.

12 lentelė. Kokių švietimo paslaugų šeimoms reikia labiausiai.

Paslaugos	Labai reikia / reikia	Nei reikia, nei nereikia	Nereikia / visiškai nereikia
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)	66,7	20,4	7,8
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	61,6	20,5	12,7
Ikimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	56,3	28,7	10,4
Psichologo konsultacijos	55,3	27,8	12
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	44	34,5	15,6
Logopedo konsultacijos	39,9	26,3	28,3
Specialiojo pedagogo konsultacijos	34	38,1	21,5
Socialinio pedagogo konsultacijos	29,3	37	27

Apibendrinant savivaldybių darbuotojų bei specialistų suteiktą informaciją, švietimo paslaugas savivaldybių lygiu teikiančios įstaigos 1-6 metų vaikus auginančioms šeimoms dažniausiai teikiamos ir specialios (į tokio amžiaus vaikus auginančias šeimas orientuotos), ir bendro pobūdžio švietimo pagalbos paslaugos. Taip pat šiose įstaigose paprastai teikiama švietimo pagalba šeimoms, auginančios specialių poreikių turinčius 1-6 metų vaikus. Kaip tikslinė grupė ikimokyklinio amžiaus vaikus auginančios šeimos paprastai nėra išskiriama. Į švietimo pagalbą teikiančias įstaigas besikreipiančios 1-6 metų vaikus auginančios šeimos sudaro ne daugiau nei pusę visų besikreipiančiųjų. Priklausomai nuo savivaldybės, ši proporcija svyruoja nuo 10 iki 40 proc.

Specialistų nurodyta pagalba, kurios į juos kreipiasi 1-6 metų vaikus auginančios šeimos, atitinka šeimų apklausoje nustatytas tendencijas: kaip spręsti vaikų psichologines problemas, kaip spręsti konfliktines situacijas, kaip atpažinti vaikų raidos ypatumus, kaip bendrauti su spec. poreikių turinčiais vaikais, logopedo pagalba dėl kalbos sutrikimų, vaikų elgesio sutrikimai, kaip tvarkyti įvairius formalumus, susijusius su parama šeimai.

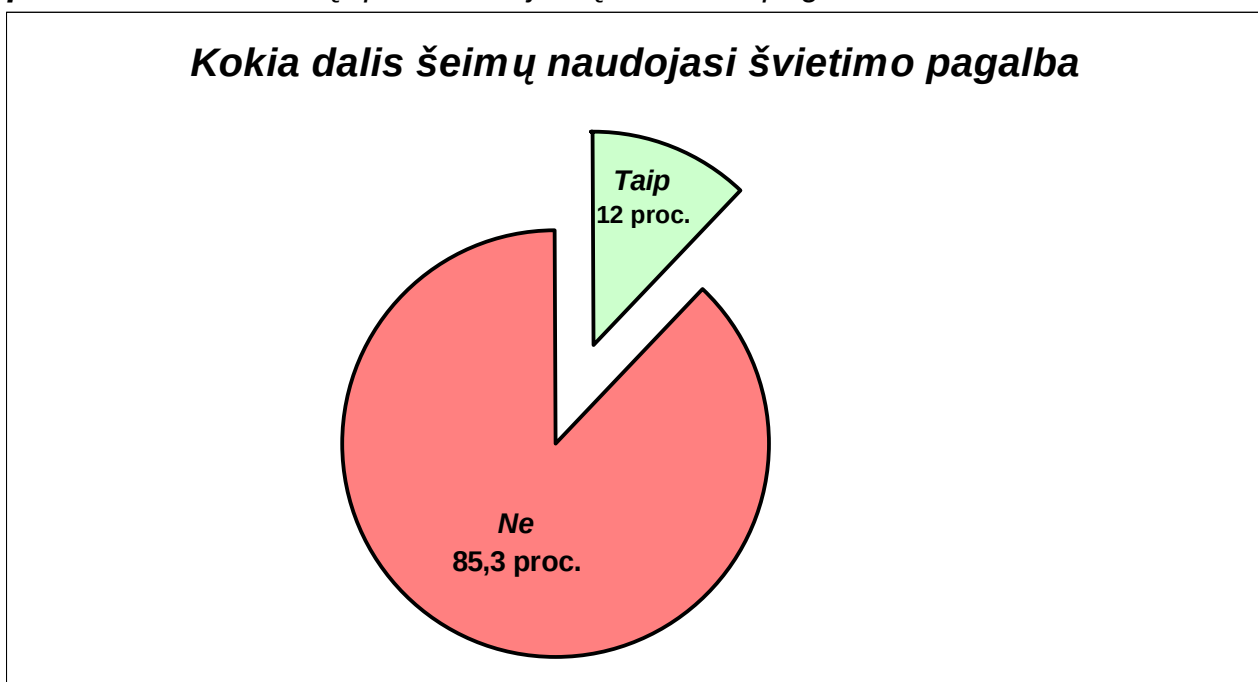
Švietimo specialistai nurodė, kad informaciją apie švietimo pagalbos šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus poreikį šias paslaugas teikiančios įstaigos paprastai renka glaudžiai bendradarbiaujant su ikimokyklinio ugdymo įstaigomis, mokyklomis. Taip pat informacija renkama tiesiogiai bendraujant su interesantais. Specialūs tyrimai apie švietimo pagalbos paslaugų poreikį nėra atliekami.

IV. NAUDOJIMOSI ŠVIETIMO PAGALBA LYGIS

Švietimo pagalba – tai specialistų vykdoma veikla, leidžianti didinti vaiko ugdymo(si) šeimoje kokybę. Pagalba teikiama tėvų pageidavimu arba atsakingoms už vaiko teisių apsaugą institucijoms rekomendavus. Pagalbą teikia mokyklos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programas (lopšeliai-darželiai, mokyklos-darželiai, darželiai, specialiųjų poreikių vaikų ikimokykliniam ugdymui skirti lopšeliai-darželiai ir darželiai ir kitos mokyklos), suaugusiųjų neformaliojo švietimo programas (suaugusiųjų mokymo centrai), specialiojo ugdymo programas, skirtas ikimokyklinio amžiaus vaikams (ugdymo centrai, specialiojo ugdymo centrai, specialiosios mokyklos), pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai įstaigos (savivaldybių pedagoginės ir psichologinės tarnybos, mokytojų švietimo centrai), kiti švietimo teikėjai (juridiniai asmenys, kuriems švietimas nėra pagrindinė veikla), teisės aktų nustatyta tvarka turintys teisę vykdyti suaugusiųjų neformaliojo švietimo programas, vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos (korekcijos) tarnybos/centrai.

Remiantis apklausos duomenimis, per **paskutinius dvejus metus švietimo pagalba, teikiama šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, pasinaudojo 12 proc. šeimų.**

6 paveikslėlis. Šeimų, pasinaudojusių švietimo pagalba, dalis.



V. ŠVIETIMO PAGALBOS PASLAUGŲ VERTINIMAS

Švietimo pagalba pasinaudojusių šeimų buvo prašoma įvardinti, kokios pagalbos jiems reikėjo, kur buvo kreiptasi bei įvertinti švietimo pagalbos paslaugas įvairiais aspektais.

Respondentų, kurie per pastaruosius dvejus metus kur nors kreipėsi pagalbos dėl problemų, kylančių auginant 1-6 metų amžiaus vaikus, **buvo prašoma aprašyti, kur ir kokios pagalbos jie kreipėsi bei kaip pavyko problemas išspręsti**. Į atvirą klausimą atsakė 65 proc. švietimo pagalba pasinaudojusių šeimų (arba beveik 8 proc. visų respondentų) (Priedo Nr. 2 lentelėse pateikta detali atsakymų į šį klausimą suvestinė).

Du trečdaliai dėl vaikų auginimo problemų turėjusių šeimų nurodė, kad įvairiose įstaigose suteikta pagalba padėjo problemas *sėkmingai išspręsti*. Likę respondentai nurodė, kad problemų išspręsti nepavyko arba pavyko iš dalies.

Problemas, dėl kurių šeimos kreipėsi pagalbos, galima suskirstyti į kelias grupes (eilės tvarka pagal problemų aktualumą):

- Problemos, susijusios su vaiko elgesiu (nurodė 23 respondentai): vaikas neramus, agresyvus, irzlus, hiperaktyvus ir pan. Didžioji dauguma tėvų nurodė, kad šias problemas sprendė padedami specialistų *psichologų*. Problemos buvo sprendžiamos konsultacijomis, patarimais tėvams kaip elgtis bendraujant su vaiku. Beveik visiems *pavyko problemas išspręsti* (1 respondentas nurodė, kad problema liko neišspręsta, dar 4 – kad ji kol kas neišspręsta arba išspręsta iš dalies).
- Vaiko kalbos sutrikimai (23 respondentai). Dauguma dėl kalbos sutrikimų konsultavosi su specialistu logopedu. Kad problemos nepavyko išspręsti, nurodė 2 respondentai, 6 problemą išsprendė iš dalies.
- Vaiko priežiūros klausimas. Sprendę šia problemą nurodė 10 respondentų. Beveik visi nurodė kreipęsi dėl vaiko priėmimo į ikimokyklinio ugdymo įstaigą ir vaikas buvo priimtas. Galima paminėti keletą neišspręstų problemų, susijusių su vaiko priežiūra. Vienas respondentas nurodė, kad jų šeima norėjo oficialiai įdarbinti auklę, dėl to kreipėsi į darbo biržą. Tačiau klausimo dėl oficialaus įdarbinimo išspręsti nepavyko ir auklė buvo įdarbinta neoficialiai. Viena šeima nurodė neradusi vaikui gero valstybinio darželio netoli gyvenamos vietos, kitai nepavyko išspręsti vaiko priėmimo į ikimokyklinio ugdymo įstaigą vienai savaitei.
- Vaiko sveikatos problemos (regos sutrikimai, raidos sutrikimai, lūžis ir pan.) (10 respondentų). Problemos spręstos sveikatos priežiūros įstaigose.
- Parama šeimai auginant vaiką. Kelios šeimos kreipėsi dėl pašalpų į savivaldybes ir parama buvo gauta. Viena šeima kreipėsi į ikimokyklinio ugdymo įstaigą dėl nemokamo vaiko maitinimo ir jį gavo. Kitai šeimai nepavyko išspręsti klausimo dėl sumažinto mokesčio už ikimokyklinio ugdymo įstaigą į ją leidžiant du vaikus.

- Vaiko elgesys ikimokyklinio ugdymo įstaigoje. Keli respondentai nurodė, kad buvo problemų dėl vaikų elgesio darželyje, jos buvo sėkmingai išspręstos padedant ikimokyklinio ugdymo pedagogams.
- Papildomas ugdymas. Pora respondentų, auginančių vaikus namuose, sprendė vaikų ugdymo klausimą. Buvo kreiptasi į privačius būrelius ir jų paslaugomis šeimos liko patenkintos. Viena šeima nurodė, kad dėl ypatingų muzikinių vaiko gabumų buvo kreiptasi į muzikos mokyklą, tačiau 1-6 metų amžiaus vaikams specialus muzikinis ugdymas nėra taikomas.

Švietimo pagalba pasinaudojusių šeimų **buvo prašoma įvertinti įvairių švietimo paslaugų kokybę bei atitikimą šeimų poreikiams** (žr. 13-14 lent.).

Apibendrintai galima teigti, kad respondentai 1-6 metų amžiaus vaikus auginančioms šeimoms teikiamas švietimo paslaugas *vertina labiau teigiamai nei neigiamai*. Švietimo pagalba pasinaudojusių respondentų tarpe didžiausia dalis (beveik 70 proc.) gerai ir labai gerai vertina ikimokyklinio ugdymo pedagogų konsultacijas. Daugiau nei pusė respondentų teigiamai vertina informacines paslaugas (tiek spaudinių, tiek elektronine forma) bei logopedo konsultacijas. Būtina pastebėti, kad vertinant švietimo paslaugas, žymi respondentų dalis neišreiškė aiškos nuomonės, t.y. nurodė, kad teikiamų paslaugų kokybė nėra nei gera, nei bloga. Pavyzdžiui, daugiau nei pusė iš švietimo pagalba pasinaudojusių šeimų neutraliai įvertino socialinio pedagogo bei specialiojo pedagogo konsultacijas, beveik pusė – psichologo konsultacijas ir t.t.

13 lentelė. Švietimo paslaugų kokybės vertinimas.

Paslaugos	Labai gera / gera	Nei gera, nei bloga	Labai bloga / bloga
Ikimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	67,5	29,9	2,6
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)	54,7	37,6	7
Logopedo konsultacijos	51,3	43,6	5,2
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	50,5	39,3	10,3
Psichologo konsultacijos	39,8	48,7	11,5
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	36,2	45,7	18,1
Specialiojo pedagogo konsultacijos	35,8	54,5	9,8
Socialinio pedagogo konsultacijos	32,1	58,7	9,2

Švietimo paslaugų atitikimą šeimų poreikiams respondentai vertina panašiai kaip ir paslaugų kokybę. Labiausiai 1-6 metų amžiaus vaikus auginančių šeimų poreikius atitinka ikimokyklinio ugdymo pedagogų konsultacijos, taip pat

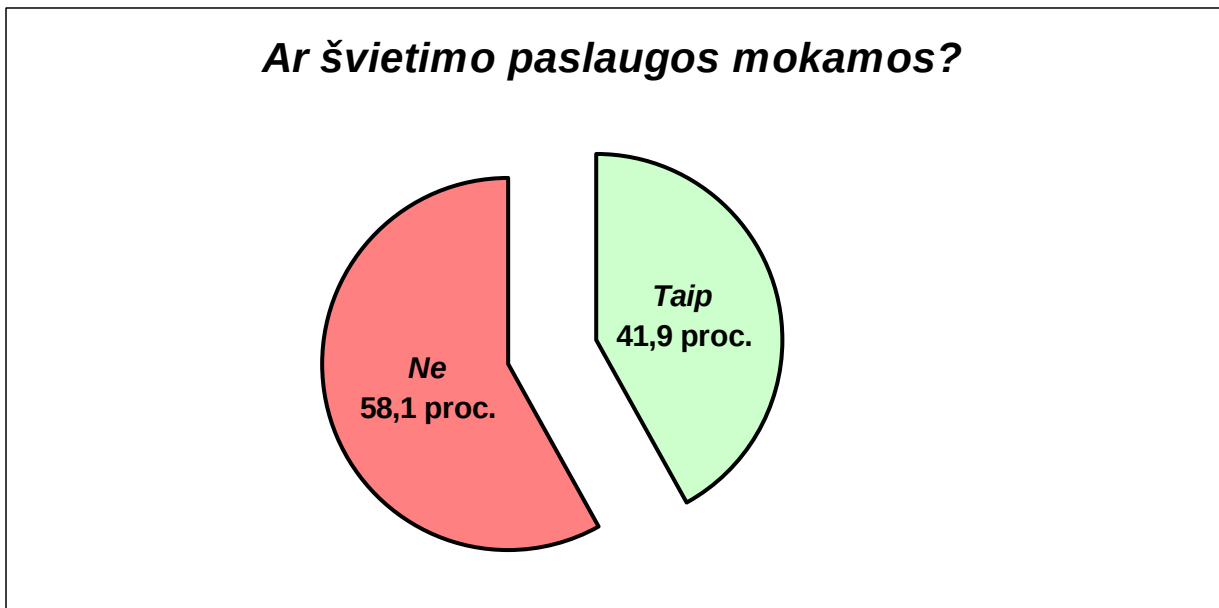
informacinės paslaugos bei logopedo konsultacijos. Kitas paslaugas respondentai vertina labiau neutraliai (arba tiesiog negali jų įvertinti dėl patirties naudojantis šiomis paslaugomis trūkumo), nors teigiamų vertinimų dalis taip pat reikšmingai didesnė nei neigiamų vertinimų dalis.

14 lentelė. Švietimo paslaugų atitikimo šeimų poreikiams vertinimas.

Paslaugos	Labai atitinka / atitinka	Nei atitinka, nei neatitinka	Visiškai neatitinka / neatitinka
Ikimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	62,2	33,6	4,2
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)	53	35	12
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	48,3	36,2	15,5
Logopedo konsultacijos	46,2	47,1	6,7
Psichologo konsultacijos	37,3	49,1	13,6
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	30,1	49,6	20,3
Specialiojo pedagogo konsultacijos	29,5	58	12,5
Socialinio pedagogo konsultacijos	29	61,8	9,1

42 proc. švietimo pagalba pasinaudojusių šeimų nurodė, kad **švietimo paslaugos yra mokamos**.

7 paveikslėlis. Ar švietimo paslaugos yra mokamos?



Kaip mokamas paslaugas respondentai visų pirma nurodo papildomo ugdymo užsiėmimus 1-6 metų vaikams (būreliai, pamokėlės, baseinas); privačias medikų, specialistų (psichologo, logopedo ir pan.) konsultacijas; ikimokyklinio ugdymo įtaigų paslaugas.

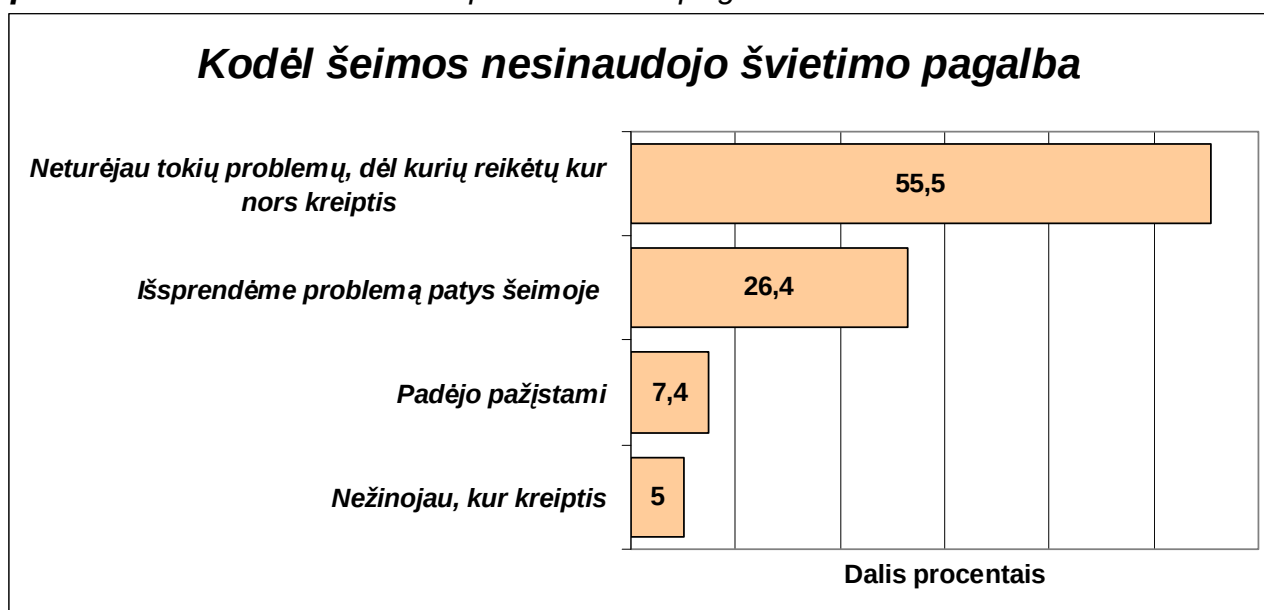
Prie aukščiau aptartų klausimų, kuriuose respondentų prašoma įvertinti švietimo paslaugas jau minėta, kad žymi dalis respondentų negalėjo išsakyti aiškos nuomonės. Atsakymai į dar vieną klausimą, kuriame prašoma **pagal pateiktus kriterijus įvertinti institucijas, iš kurių šeimos gavo švietimo paslaugas (pagalbą)**, patvirtina, kad šeimos neturi pakankamai patirties su švietimo pagalbos paslaugomis bei jas teikiančiomis įstaigomis, todėl apklausos metu gautus įvertinimus galima laikyti tik sąlyginiais. Iš 15 lentelėje pateiktų rezultatų matosi, kad realiai galima remtis tik ikimokyklinio ugdymo įstaigų bei poliklinikų vertinimu, nes kitose įstaigose lankėsi ir jas vertino tik labai mažas respondentų skaičius. Abi įstaigos pagal pateiktus kriterijus įvertintos labiau teigiamai nei neigiamai. Ypač gerai vertinamas ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojų bendravimo geranoriškumas, gerai vertinamas šių įstaigų pasirengimas spręsti problemą bei specialistų suinteresuotumas atlikti savo darbą. Poliklinikų darbas teikiant švietimo pagalbą vertinamas gerai.

15 lentelė. Švietimo pagalbą suteikusių institucijų vertinimas pagal pateiktus kriterijus (vidutinis vertinimo balas 10 balų skalėje, kur 10 – didžiausias vertinimas, o 1- mažiausias vertinimas).

<i>Istaiga</i>	<i>Bendravimo geranoriškumas</i>	<i>Pasirengimas spręsti problema</i>	<i>Specialistų suinteresuotum as atlikti savo darbą</i>	<i>Kiek suteikta paslauga atitiko Jūsų lūkesčius</i>	<i>Vertinusių respondentų skaičius (N)</i>
Ikimokyklinio ugdymo įstaiga	9,4	8,6	8,6	8,3	65-79
Socialinių paslaugų centras	7,9	7,6	7,8	7,7	6-9
Psichologinė-pedagoginė tarnyba	8,9	8,4	8,7	7,8	14-21
Savivaldybės socialinės rūpybos skyrius	8,6	8,4	7,6	8,2	20-22
Savivaldybės švietimo skyrius	8,2	7,9	7,9	7,5	7-9
Savivaldybės vaikų teisių apsaugos skyrius	8,7	8	7,5	7,5	2-4
Vaikų socialinės paramos ir ugdymo centras	9	7,5	9	9	1-2
Specialiojo ugdymo ir užimtumo centras	9,3	8	8,5	8	3-4
Švietimo centras	9	9	8,3	7	1-3
Poliklinika	8,2	8	7,9	7,7	77-80
Nevyriausybinių organizacija	9,4	8,7	8,5	8,3	7-8

Respondentai, **kurie per paskutinius dvejus metus niekur nesikreipė dėl problemų auginant 1-6 metų vaikus**, tiesiog mano neturėję tokių problemų, dėl kurių reiktų kur nors kreiptis arba kurių nebūtų galima išspręsti patiems.

8 paveikslėlis. Kodėl nesikreipta švietimo pagalbos.



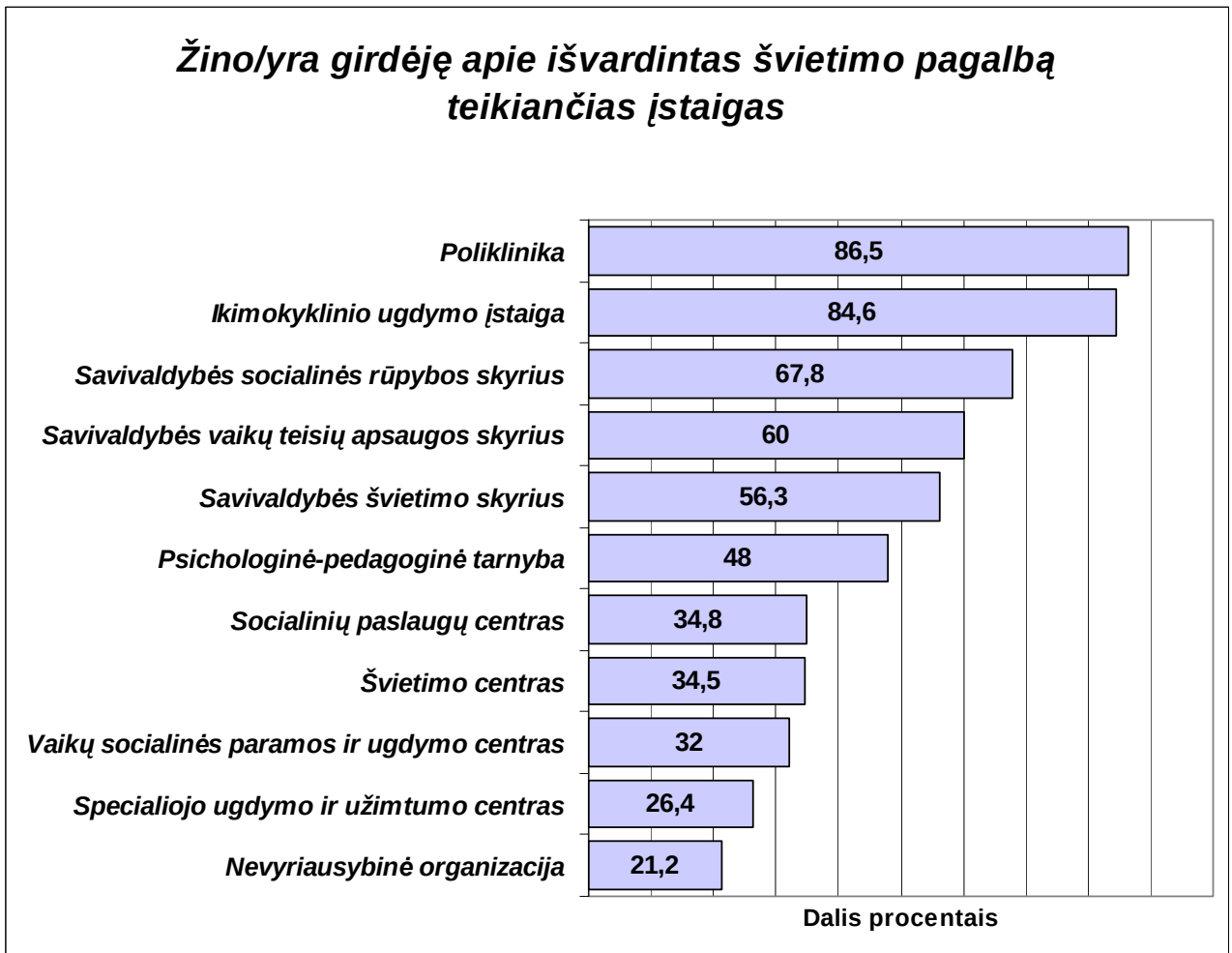
VI. INFORMUOTUMAS APIE ŠVIETIMO PAGALBĄ TEIKIANČIAS ĮSTAIGAS

Kaip **švietimo pagalbą gyvenamoje vietovėje teikiančias įstaigas** respondentai geriausiai žino polikliniką bei ikimokyklinio ugdymo įstaigas (žr. 16 lent. ir 9 pav.). Taip pat neblogai žinomi savivaldybių skyriai (socialinės rūpybos, vaiko teisių apsaugos, švietimo). Beveik pusė respondentų žino/yra girdėję apie jų gyvenamoje vietovėje veikiančias psichologines pedagogines tarnybas. Penktadalis respondentų nurodė žinantys/girdėję apie švietimo paslaugas teikiančias nevyriausybinės organizacijas.

16 lentelė. Ar respondentai žino/yra girdėjęs apie gyvenamoje vietovėje veikiančias švietimo pagalbą šeimoms teikiančias įstaigas?

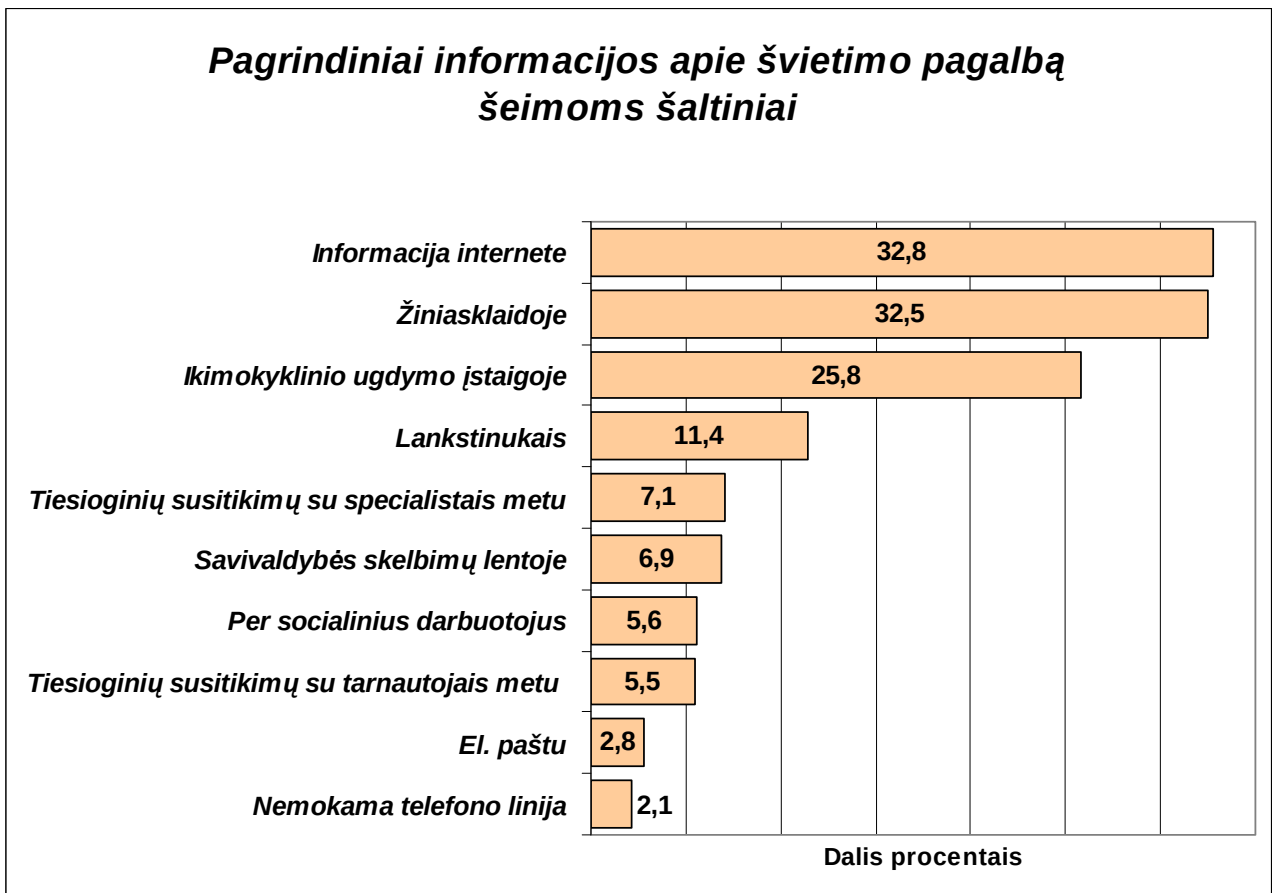
Įstaiga	Žinau /esu girdėjęs	Nežinau /nesu girdėjęs	Neatsakė
Ikimokyklinio ugdymo įstaiga	84,6	10,5	4,9
Socialinių paslaugų centras	34,8	58,2	7,1
Psichologinė-pedagoginė tarnyba	48	45	7,1
Savivaldybės socialinės rūpybos skyrius	67,8	24,8	7,4
Savivaldybės švietimo skyrius	56,3	36,9	6,8
Savivaldybės vaikų teisių apsaugos skyrius	60	32,9	7,1
Vaikų socialinės paramos ir ugdymo centras	32	60,5	7,4
Specialiojo ugdymo ir užimtumo centras	26,4	65,5	8
Švietimo centras	34,5	57,6	7,9
Poliklinika	86,5	7	6,5
Nevyriausybinių organizacija	21,2	68	10,7

9 paveikslėlis. Ar respondentai žino/yra girdėjęs apie gyvenamoje vietovėje veikiančias švietimo pagalbą šeimoms teikiančias įstaigas?



Būtina pastebėti, kad atsakymai į kitą klausimą leidžia daryti prielaidą, kad aukščiau minėtas įstaigas respondentai žino labiau kaip apskritai jų gyvenamoje vietovėje veikiančias, tačiau ne konkrečiai kaip teikiančias švietimo pagalbą įstaigas. Atsakydami į klausimą, **iš kur sužinojo apie švietimo pagalbą, teikiamą tėvams, auginantiems 1-6 metų vaikus**, 24 proc. respondentų nurodė nieko nežinantys apie švietimo pagalbą. Kaip pagrindinius informacijos apie švietimo pagalbą šaltinius respondentai visų pirma įvardino *internetą bei žiniasklaidos priemones ir ikimokyklinio ugdymo įstaigas*.

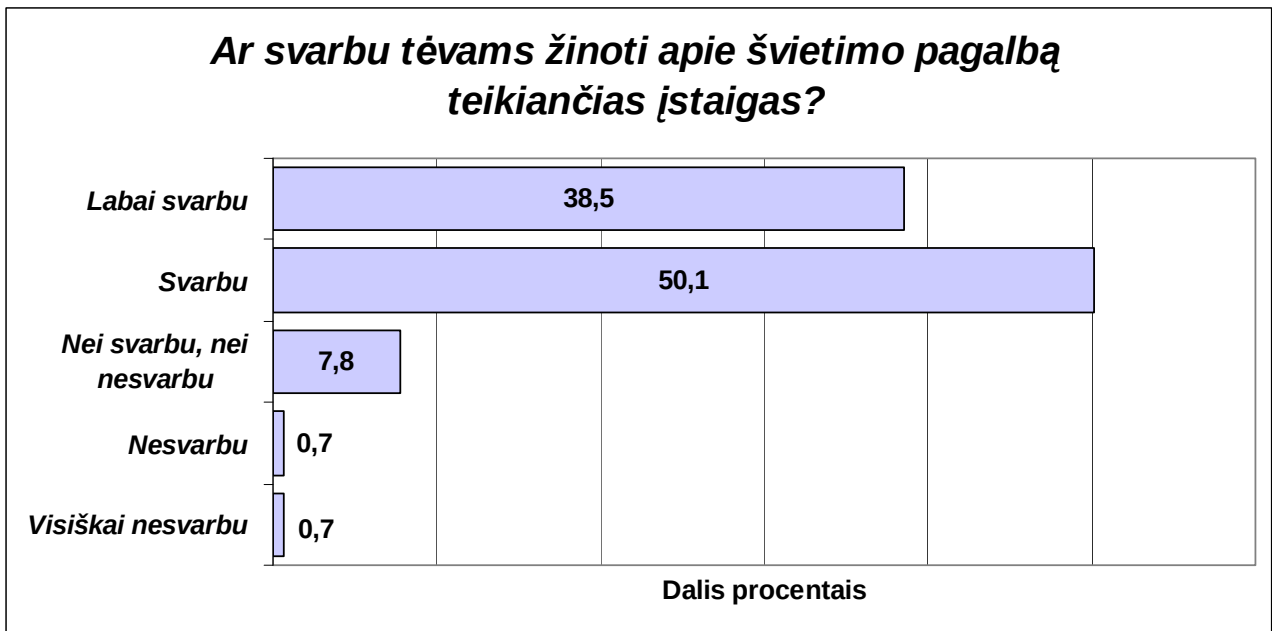
10 paveikslėlis. Informacijos apie švietimo pagalbą šaltiniai.



7 proc. respondentų nurodė kitus šaltinius, iš kurių sužinojo apie švietimo pagalbą. Vienas dažniausiai minimų „kitų“ šaltinių yra „per pažįstamus“, t.y. informacija gauta iš draugų, kolegų, kitų pažįstamų. Kai kurie respondentai nurodė informacijos gavę darbovietėje ar įgiję studijų metu.

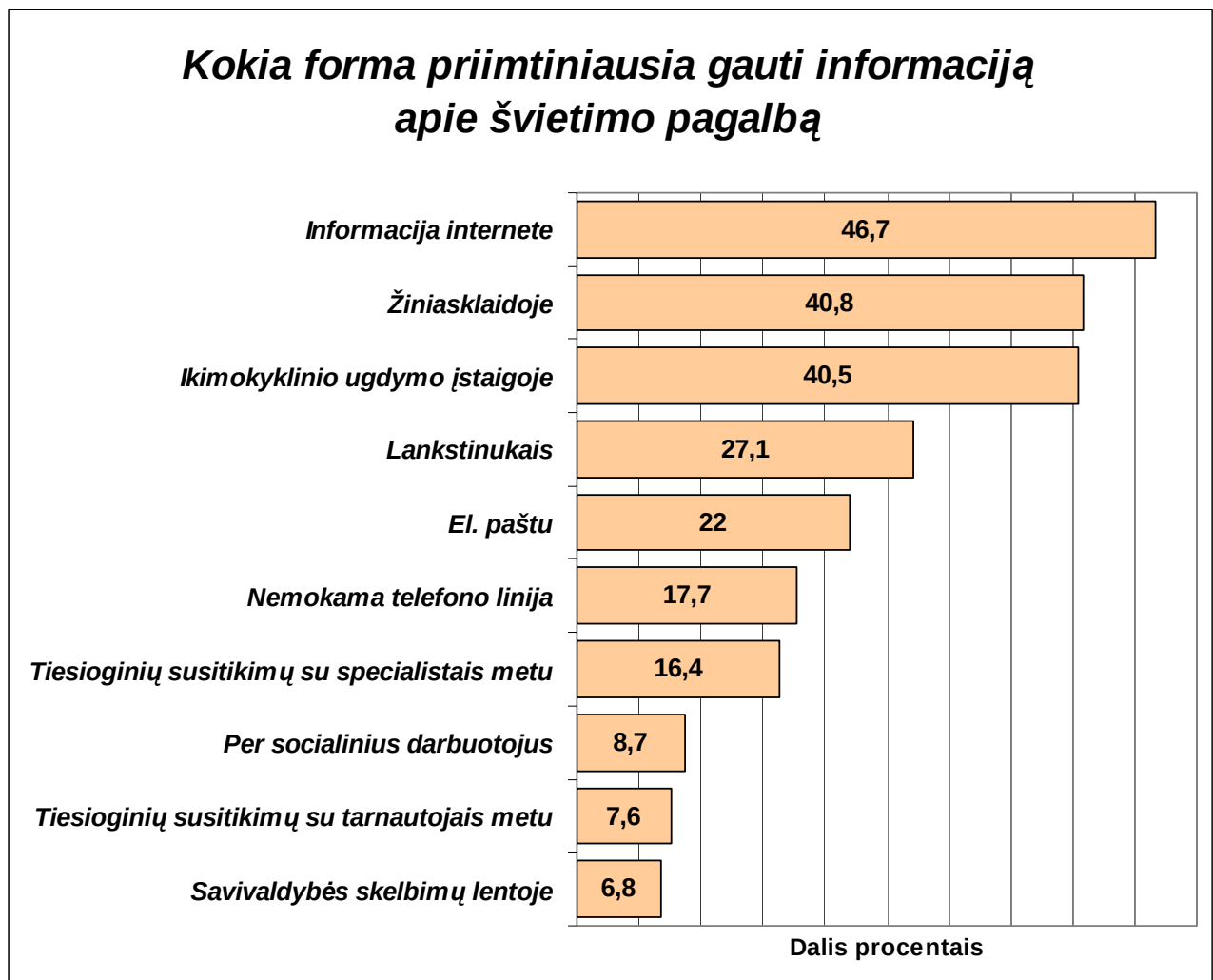
Respondentai vienareikšmiškai sutinka (88,6 proc. labai svarbu ir svarbu, žr. 11 pav.), kad tėvams, augintiems 1-6 metų amžiaus vaikus svarbu žinoti apie įvairias įstaigas, kurios teikia švietimo pagalbos paslaugas.

11 paveikslėlis. Informuotumo apie švietimo paslaugas teikiančias įstaigas svarba.



Apibendrinant atsakymus į klausimą, **kokia forma respondentams būtų priimtinausia gauti informaciją apie švietimo pagalbą tėvams ir ją teikiančias įstaigas**, pastebima, kad labiausiai priimtinos yra tos pačios informacijos sklaidos priemonės, kuriomis respondentai naudojami ir dabar, t.y. internetas, žiniasklaida bei ikimokyklinio ugdymo įstaigos (žr. 12 pav.). Trečdaliui respondentų informaciją taip pat patiktų gauti lankstinukų pavidalu, penktadaliui - elektroniniu paštu. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad beveik penktadalis tėvų būtų linkę naudotis *nemokama telefono linija*, suteikiančia informacijos apie švietimo pagalbą šeimoms. Ankstesnis klausimas (žr. 10 pav.) parodė, kad tokia paslauga yra pasinaudoję tik apie 2 proc. tėvų. Galima pastebėti, kad, kaip ir ankstesniuose klausimuose, *respondentai neišreiškia ypatingo noro spręsti aktualias problemas su specialistų pagalba*: tiesioginiai susitikimai su įvairiais specialistais mažiausiai priimtina informacijos gavimo forma.

12 paveikslėlis. Priimtinausi informacijos apie švietimo paslaugas gavimo būdai.

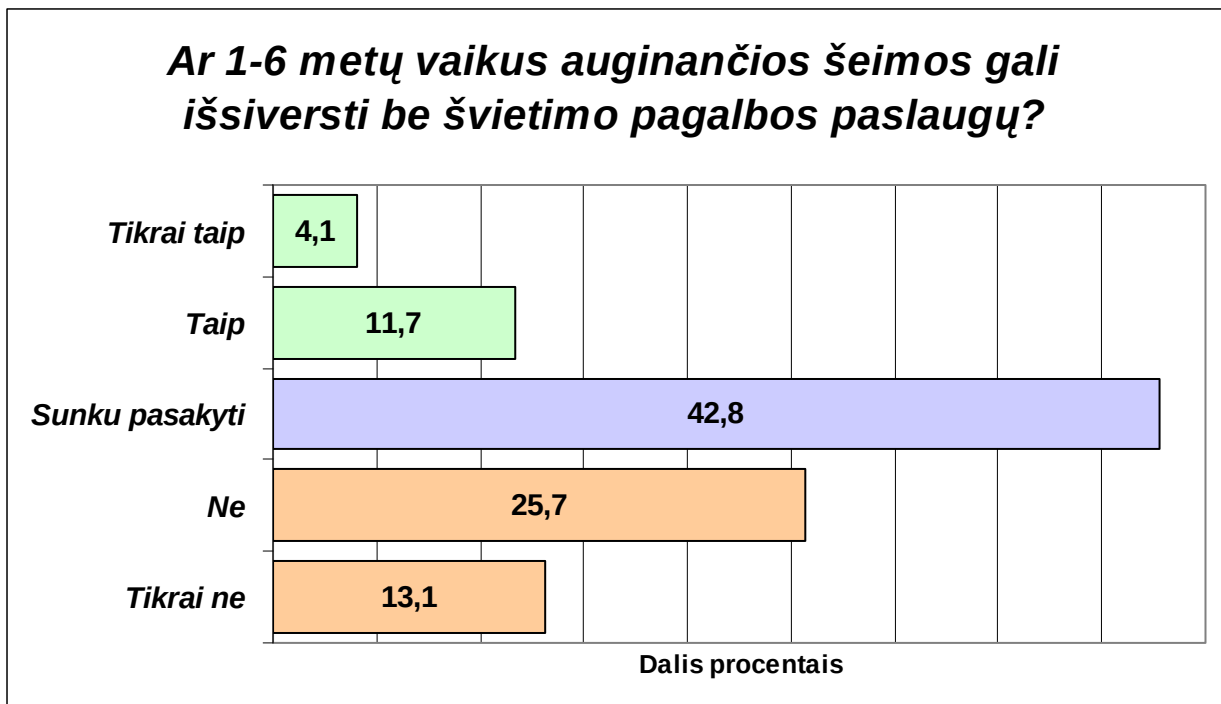


Savivaldybių darbuotojų bei specialistų teigimu, šeimos kol kas nėra pakankamai informuotos apie švietimo pagalbą teikiančias įstaigas: ne visos šeimos, auginančios ikimokyklinio amžiaus vaikus, susipažinę ir žino apie savivaldybėje veikiančias tarnybas, tėvai ne visada žino, kur kreiptis iškilus vienai ar kitai problemai. Kita problema – žmonės gyvena toli nuo rajono centro, yra iš kaimų, tai apriboja jų informuotumo lygį bei naudojimosi švietimo pagalba lygį.

VII. ŠVIETIMO PAGALBOS SVARBA

Apklausos pabaigoje respondentų buvo prašoma apibendrinti, **ar apskritai jų šeima, augindama 1-6 metų vaikus, gali išsiversti be švietimo pagalbos paslaugų**. Respondentų atsakymai rodo, kad šeimos nesusiekinėja švietimo pagalbos auginant 1-6 metų vaikus. Kad apskritai galėtų išsiversti be švietimo pagalbos, mano apie 15 proc. respondentų, o daugiau nei 40 proc. 1-6 metų amžiaus vaikus auginančių šeimų nėra tikros, ar joms reikalinga švietimo pagalba. Reikalinga arba būtina švietimo pagalbą laiko 40 proc. respondentų.

13 paveikslėlis. Švietimo pagalbos svarba.



Tai, kad daugiau nei 40 proc. apklaustųjų neturi aiškos nuomonės, rodo, jog švietimo pagalbos paslaugas teikiančios institucijos dar nėra pakankamai aktyvios, teikiant savo paslaugas ir jautriai reaguojant į kintančius šeimų poreikius, stengiantis juos kuo plačiau bei kompetentingiau patenkinti.

IŠVADOS

- Vertinant apibendrintai, ikimokyklinio amžiaus vaikus auginantys tėvai *neakcentuoja švietimo pagalbos trūkumo*: šeimos nurodo, kad auginant vaikus joms labiausiai trūksta finansinės pagalbos, tėvai nemano, kad jiems trūksta žinių apie vaikų auginimą arba nėra dėl to tikri, taip pat žymi dalis nenorėtų arba nėra tikri dėl to, ar norėtų lankyti konsultacijas tėvams. Mažiau nei pusė šeimų nurodė, kad jos negalėtų išsiversti be švietimo pagalbos paslaugų, panaši dalis negalėjo pasakyti, kiek svarbi jų šeimai yra švietimo pagalba. 8 proc. šeimų nurodė auginančios specialius poreikius turinčius vaikus. Kaip ir kitos 1-6 metų vaikus auginančios šeimos, specialių poreikių turinčius vaikus auginančios šeimos visų pirma pasigenda finansinės ir socialinės, o ne švietimo pagalbos.

Nagrinėjant švietimo pagalbos poreikį detaliau pastebima, kad tėvams vis dėlto visų pirma trūksta būtent konsultacijų, susijusių su vaikų auklėjimu, ugdymu, įvairių probleminių situacijų sprendimu, pasigendama pagalbos prižiūrint vaikus ir pan. Todėl galima daryti prielaidą, kad tėvai nėra pakankamai susipažinę su „švietimo pagalbos“ sąvoka, t.y. kas yra švietimo pagalba, kaip ją pasinaudoti, kokia yra jos svarba auginant ikimokyklinio amžiaus vaikus. Kaip labiausiai reikalingas švietimo pagalbos paslaugas didesnė dalis tėvų visų pirma nurodo informacines paslaugas (spausdintine ar elektronine forma), taip pat ikimokyklinio ugdymo pedagogo bei specialisto psichologo konsultacijas.

- Švietimo paslaugų atitikimą šeimų poreikiams, tokiomis paslaugomis pasinaudojusios šeimos vertina labiau teigiamai nei neigiamai. Labiausiai 1-6 metų amžiaus vaikus auginančių šeimų poreikius atitinka ikimokyklinio ugdymo pedagogų konsultacijos, informacinės paslaugos (elektronine, spaudinių forma) bei logopedo konsultacijos. Kitas paslaugas respondentai vertina labiau neutraliai (arba tiesiog negali jų įvertinti dėl patirties naudojantis šiomis paslaugomis trūkumo), nors teigiamų vertinimų dalis taip pat reikšmingai didesnė nei neigiamų vertinimų dalis. Neutraliai arba palankiai vertintos socialinio pedagogo bei specialiojo pedagogo konsultacijas, psichologo konsultacijas, informacinės paslaugas paskaitų, seminarų forma.
- Remiantis apklausos duomenimis, per paskutinius dvejus metus *švietimo pagalba pasinaudojo 12 proc. šeimų*, auginančių 1-6 metų amžiaus vaikus.
- Pastebima, kad *1-6 metų amžiaus vaikus auginančios šeimos vaikų auginimo klausimus (problemas) dažniausiai aptaria ir linkusios spręsti artimiausiame socialiniame rate*: šeimoje (tarp sutuoktinių), su draugais bei kitais suaugusiais šeimos nariais. Ikimokyklinio ugdymo įstaiga bei poliklinika yra pagrindinės įstaigos, į kurias kreipiasi tėvai, jei problemų

nepavyksta išspręsti savarankiškai. *Šeimos nelinkusios vaikų auginimo problemų aptarinėti su specialistais* (psichologu, socialiniu pedagogu), nesikreipiama ir į savivaldybės/seniūnijos darbuotojus ar bažnyčios tarnautojus.

- Apibendrintai galima teigti, kad respondentai 1-6 metų amžiaus vaikus auginančioms šeimoms teikiamas švietimo paslaugų kokybę *vertina labiau teigiamai nei neigiamai*. Švietimo pagalba pasinaudojusių respondentų tarpe didžiausia dalis (beveik 70 proc.) gerai ir labai gerai vertina ikimokyklinio ugdymo pedagogų konsultacijas. Daugiau nei pusė respondentų teigiamai vertina informacines paslaugas (tiek spaudinių, tiek elektronine forma) bei logopedo konsultacijas. Būtina pastebėti, kad vertinant švietimo paslaugas, žymi respondentų dalis neišreiškė aiškios nuomonės, t.y. nurodė, kad teikiamų paslaugų kokybė nėra nei gera, nei bloga. Daugiau nei pusė iš švietimo pagalba pasinaudojusių šeimų neutraliai įvertino socialinio pedagogo bei specialiojo pedagogo konsultacijas, beveik pusė – psichologo konsultacijas, informacines paslaugas paskaitų, seminarų forma.
- Apklausos metu gauti švietimo pagalbą teikiančių įstaigų vertinimus reikia laikyti tik sąlyginiais: rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad tėvai neturi pakankamai patirties su dauguma švietimo pagalbą teikiančių įstaigų ir negali įvertinti jų teikiamų paslaugų. Savo ruožtu švietimo paslaugas teikiančios institucijos nerodo didesnio aktyvumo siekiant patenkinti šeimų, auginančių 1-6 m. vaikus, poreikius. Siekiant teikiamų švietimo paslaugų kokybės, aktualumo ir didesnio prieinamumo šeimoms, būtinas glaudesnis bendradarbiavimas pagrįstas kompetencija, atvirumu ir abipusiu pasitikėjimu tarp švietimo institucijų ir šeimų.
- Tėvai vienareikšmiškai mano, kad yra svarbu turėti informacijos apie švietimo pagalbą bei ją teikiančias įstaigas. Priimtinausi informacijos šaltiniai – informacija internete bei žiniasklaidoje, taip pat informacija ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Lankstinukai, el. pašto pranešimai bei nemokama telefono linija taip pat priimtini informacijos šaltiniai.
- Kaip labiausiai reikalingas švietimo pagalbos paslaugas didesnė dalis tėvų visų pirma nurodo informacines paslaugas (spausdintine ar elektronine forma), taip pat ikimokyklinio ugdymo pedagogo bei specialisto psichologo konsultacijas.
- 42 proc. švietimo pagalba pasinaudojusių šeimų nurodė, kad *švietimo paslaugos yra mokamos*. Kaip mokamas paslaugas respondentai visų pirma nurodo papildomo ugdymo užsiėmimus 1-6 metų vaikams (būreliai, pamokėlės, baseinas); privačias medikų, specialistų (psichologo, logopedo ir pan.) konsultacijas; ikimokyklinio ugdymo įstaigų paslaugas.

REKOMENDACIJOS

Siekiant, kad švietimo pagalbos šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, sistema būtų efektyvi ir ja galėtų pasinaudoti įvairių socialinių sluoksnių atstovai, siūlome:

- efektyviau skleisti informaciją bei didinti tėvų, auginančių 1-6 metų vaikus, kompetencijas švietimo pagalbos bei teikiamų švietimo paslaugų srityje;
- plėsti švietimo pagalbos paslaugų spektrą ir informuoti bei skatinti tėvus, auginančius 1-6 metų vaikus, jomis naudotis. Šiame kontekste svarbu optimaliai išnaudoti jau esamus tiek žmogiškuosius, tiek materialinius resursus. Ypatingas dėmesys skirtinas institucijų, teikiančių švietimo pagalbos paslaugas informacijos sklaidai tikslinėms grupėms;
- siekiant užtikrinti kompetentingos bei patikimos informacijos sklaidą apie švietimo pagalbos paslaugas bei jas teikiančias institucijas prasminga būtų sukurti internetinį portalą šios informacijos bei gerosios patirties švietimo pagalbos srityje sklaidai;
- didinti švietimo pagalbos paslaugas teikiančių specialistų kompetencijas, siekiant užtikrinti jų teikiamų paslaugų kokybę bei vartotojų lūkesčius;

SANTRAUKA

Tyrimo tikslas - Švietimo pagalbos teikimo šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, situacijos analizė. Tyrimo eigoje buvo siekiama išsiaiškinti švietimo pagalbos šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, situaciją Lietuvoje, išryškinti tėvų, globėjų, artimųjų, švietimo pagalbą teikiančių institucijų specialistų nuostatas dėl teikiamų švietimo paslaugų aktualumo, prieinamumo ir reikalingumo.

Pagalbos auginant 1-6 metų amžiaus vaikus poreikis

Beveik 60 proc. respondentų nurodė, kad auginant vaikus *labiausiai trūksta ekonominės (finansinės) pagalbos*. Švietimo pagalbos trūkumą jaučia mažiau nei trečdalis respondentų, beveik ketvirtadaliui trūksta socialinės pagalbos. Tai rodo, kad didesnė dalis tėvų mano, jog gavę finansinę paramą, patys geriau žinotų, kur tas lėšas investuoti vaiko naudai, tačiau nebūtinai jo ugdymo reikalams.

Respondentų buvo klausiama **ar jiems asmeniškai trūksta žinių apie 1-6 metų vaiko auginimą**. Apklausos rezultatai rodo, kad *didesnė dalis 1-6 metų vaikus auginančių tėvai nemano, kad jiems trūksta žinių* apie tokio amžiaus vaikų auginimą. Asmeniškai žinių kaip auginti ikimokyklinio amžiaus vaikus trūkumą jaučia apie ketvirtadalis respondentų. Tačiau atsakymai į atvirą klausimą apie tai, **kokios pagalbos respondento šeimai labiausiai trūksta auginant 1-6 metų amžiaus vaikus**, rodo, kad *auginant ikimokyklinio amžiaus vaikus vienokios ar kitokios pagalbos iš šalies prireikia/trūksta pusei visų apklaustų šeimų*. Būtina pastebėti, kad į šį atvirą klausimą atsakė 56,8 proc. respondentų – kiekybinei apklausai tai didelis atsakymo lygis, rodantis, kad klausimas yra šeimoms aktualus. Apie 6 proc. atsakiusiųjų nurodė, kad auginant 1-6 metų vaikus jiems netrūksta jokios pagalbos.

Tėvų kompetencija apie švietimo pagalbą

Respondentų buvo klausiama, **ar jie žino, kokios įstaigos teikia švietimo pagalbą tėvams, augintiems 1-6 m. vaikus**. Remiantis atsakymais į šį klausimą galima teigti, kad *ikimokyklinio amžiaus vaikus auginantys tėvai nėra labai informuoti apie tai, kokios įstaigos teikia švietimo pagalbą*. Daugiau nei du trečdaliai respondentų nurodė nežinantys, kokios įstaigos teikia švietimo pagalbą šeimoms, auginančioms 1-6 metų amžiaus vaikus. Respondentų, kurie atsakė žinantys, kokios įstaigos teikia švietimo pagalbą, tarpe konkrečias jiems žinomas įstaigas įvardino tik apie penktadalis.

Naudojimosi švietimo pagalba lygis

Remiantis apklausos duomenimis, per **paskutinius dvejus metus švietimo pagalba, teikiama šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, pasinaudojo 12 proc. šeimų**.

Švietimo pagalbos paslaugų vertinimas

Apibendrintai galima teigti, kad respondentai 1-6 metų amžiaus vaikus auginančioms šeimoms teikiamas švietimo paslaugas *vertina labiau teigiamai*

nei neigiamai. Švietimo pagalba pasinaudojusių respondentų tarpe didžiausia dalis (beveik 70 proc.) gerai ir labai gerai vertina ikimokyklinio ugdymo pedagogų konsultacijas. Daugiau nei pusė respondentų teigiamai vertina informacines paslaugas (tiek spaudinių, tiek elektronine forma) bei logopedo konsultacijas. Būtina pastebėti, kad vertinant švietimo paslaugas, žymi respondentų dalis neišreiškė aiškios nuomonės, t.y. nurodė, kad teikiamų paslaugų kokybė nėra nei gera, nei bloga. Pavyzdžiui, daugiau nei pusė iš švietimo pagalba pasinaudojusių šeimų neutraliai įvertino socialinio pedagogo bei specialiojo pedagogo konsultacijas, beveik pusė – psichologo konsultacijas ir t.t.

Informuotumas apie švietimo pagalbą teikiančias institucijas

Kaip ***švietimo pagalbą gyvenamoje vietovėje teikiančias įstaigas*** respondentai geriausiai žino polikliniką bei ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Taip pat neblogai žinomi savivaldybių skyriai (socialinės rūpybos, vaiko teisių apsaugos, švietimo). Beveik pusė respondentų žino/yra girdėję apie jų gyvenamoje vietovėje veikiančias psichologines pedagogines tarnybas. Penktadalis respondentų nurodė žinantys/girdėję apie švietimo paslaugas teikiančias nevyriausybinės organizacijas.

Būtina pastebėti, kad atsakymai į kitą klausimą leidžia daryti prielaidą, kad aukščiau minėtas įstaigas respondentai žino labiau kaip apskritai jų gyvenamoje vietovėje veikiančias, tačiau ne konkrečiai kaip teikiančias švietimo pagalbą įstaigas. Atsakydami į klausimą, ***iš kur sužinojo apie švietimo pagalbą, teikiamą tėvams, auginantiems 1-6 metų vaikus***, 24 proc. respondentų nurodė nieko nežinantys apie švietimo pagalbą. Kaip pagrindinius informacijos apie švietimo pagalbą šaltinius respondentai visų pirma įvardino *internetą bei žiniasklaidos priemones ir ikimokyklinio ugdymo įstaigas*. 7 proc. respondentų nurodė kitus šaltinius, iš kurių sužinojo apie švietimo pagalbą. Vienas dažniausiai minimų „kitų“ šaltinių yra „per pažįstamus“, t.y. informacija gauta iš draugų, kolegų, kitų pažįstamų. Kai kurie respondentai nurodė informacijos gavę darbovietėje ar įgiję studijų metu. Respondentai vienareikšmiškai sutinka (88,6 proc. labai svarbu ir svarbu), kad tėvams, auginantiems 1-6 metų amžiaus vaikus svarbu žinoti apie įvairias įstaigas, kurios teikia švietimo pagalbos paslaugas.

Apklausoje pabaigoje respondentų buvo prašoma apibendrinti, ***ar apskritai jų šeima, augindama 1-6 metų vaikus, gali išsiversti be švietimo pagalbos paslaugų***. Respondentų atsakymai rodo, kad *šeimos nesureikšmina švietimo pagalbos auginant 1-6 metų vaikus*. Kad apskritai galėtų išsiversti be švietimo pagalbos, mano apie 15 proc. respondentų, o daugiau nei 40 proc. 1-6 metų amžiaus vaikus auginančių šeimų nėra tikros, ar joms reikalinga švietimo pagalba. Reikalinga arba būtina švietimo pagalbą laiko 40 proc. respondentų.

PRIEDAI

1 PRIEDAS. ATSAKYMŲ Į KLAUSIMUS NR.13, 14, 18, 21, 22 PASISKIRSTYMAI.

13. Jūsų nuomone, kokie klausimai dažniausiai iškyla šeimoms, auginančioms 1-6 m. amžiaus vaikus?

<i>Klausimai</i>	<i>Nuolat</i>	<i>Pakankamai dažnai</i>	<i>Retai</i>	<i>Niekada</i>	<i>Sunku pasakyti</i>
Kaip prižiūrėti vaikus	6,3	23,9	43,6	17,8	4,8
Kaip ugdyti vaikus	9,2	37,6	37,6	9,1	2,9
Kaip auklėti vaikus	12,6	39,7	33,5	7,4	3,5
Kaip atpažinti vaikų raidos ypatumus	4,1	28,6	40,2	10,1	12,4
Kaip spręsti vaikų raidos problemas	5,4	27,6	41,1	10,7	10,8
Kaip atpažinti vaikų psichologines problemas	5,8	30,9	39,7	7,7	12,3
Kaip spręsti vaikų psichologines problemas	7,2	34	35,4	9,2	10,2
Kaip spręsti vaikų ir kitų šeimos narių bendravimo problemas	5,7	26,2	42,9	12,4	7,9
Kaip spręsti suaugusių šeimos narių tarpusavio problemas (konfliktus), kurios gali paveikti vaiko vystymąsi	4,5	19,3	40,2	21,4	10,6
Kaip elgtis ištikus šeimos krizei	2,4	11,8	33,3	30,8	17
Kaip elgtis smurto šeimoje atveju	0,3	5	15	61,2	14
Kaip tvarkyti įvairius formalumus, susijusius su parama, į kurią šeima gali pretenduoti	5,8	19	28,2	30,3	11,6
Kaip tvarkytis „nestandartinėje“ šeimoje (vienišas tėvas/mama, gimus dvynukams, daugiavaikė šeima ir pan.)	5,2	9	13,9	50,7	15,1
Kokios įstaigos teikia švietimo paslaugas ir pagalbą gyvenamoje vietovėje	3,4	13,8	37,4	25,9	13,2
Kaip išsikviesti specialistus, teikiančius šeimoms švietimo pagalbą	2,4	7,9	23,6	42,9	17,1

Vaikų priežiūros klausimai, kol tėvai dirba	10,3	22,5	33	21,9	7,2
Kaip pasinaudoti vaikų dienos centrų paslaugomis	2,1	8,4	18,8	47	17,3

14. Kaip dažnai aptariate vaikų auginimo (auklėjimo) problemas su:

Su kuo aptariama	Nuolat	Pakankamai dažnai	Retai	Niekada	Sunku pasakyti
Draugais	19,2	44,1	28	5,2	0,7
Sutuoktiniu	48,6	32,9	7,4	7,6	0,5
Kitais suaugusiais šeimos nariais	17,7	41,1	25,6	8,6	2,5
Kaimynais	2,1	8,6	39,3	42,5	2,6
Bendradarbiais	4,1	20,2	44,3	26,4	1,1
Auklėtojais	10,1	31	25,6	27	2,2
Psichologu	1,5	2,5	20,2	69,6	1,3
Socialiniu pedagogu	0,8	2,6	14,3	74,8	2,5
Savivaldybės/seniūnijos darbuotojais	0,2	2,2	9,9	81,9	1
Kunigu, bažnyčios tarnautojais	0,3	0,7	8,8	83,5	1,6

18. Įvertinkite, kokių švietimo paslaugų, auginant 1-6 metų vaikus, Jums labiausiai reikia?

Paslaugos	Labai reikia	Reikia	Nei reikia, nei nereikia	Nereikia	Visiškai nereikia
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	10,3	33,7	34,5	11,1	4,5
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)	18	48,7	20,4	5,7	2,1
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	18,5	43,1	20,5	9,6	3,1
Psichologo konsultacijos	15,3	40	27,8	9,7	2,3
Specialiojo pedagogo konsultacijos	8,6	25,4	38,1	16,6	4,9
Logopedo konsultacijos	12,9	27	26,3	21,1	7,2
Socialinio pedagogo konsultacijos	6	23,3	37	20,3	6,7
Ikimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	16,2	40,1	28,7	7,5	2,9

21. Įvertinkite švietimo paslaugų, teikiamų auginant 1-6 metų vaikus, kokybę?
(įvertinkite kokybę 5 balų skalėje, kur 5 – labai gera kokybė, o 1- labai bloga kokybė)

Paslaugos	Labai gera	Gera	Nei gera, nei bloga	Bloga	Labai bloga
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	6,9	29,3	45,7	15,5	2,6
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)	7,7	47	37,6	7	0
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	10,3	40,2	39,3	6	4,3
Psichologo konsultacijos	8,8	31	48,7	8,8	2,7
Specialiojo pedagogo konsultacijos	6,3	29,5	54,5	8,9	0,9
Logopedo konsultacijos	13,7	37,6	43,6	4,3	0,9
Socialinio pedagogo konsultacijos	4,6	27,5	58,7	8,3	0,9
Ikimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	23,9	43,6	29,9	2,6	0

22. Ar teikiamos švietimo paslaugos tėvams, auginantiems 1-6 metų vaikus, atitinka Jūsų poreikius?
(įvertinkite kokybę 5 balų skalėje, kur 5 – labiausiai atitinka Jūsų poreikius, o 1- mažiausiai atitinka Jūsų poreikius)

Paslaugos	Labai atitinka	Atitinka	Nei atitinka, nei neatitinka	Neatitinka	Visiškai neatitinka
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	4,4	25,7	49,6	15	5,3
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)	6,8	46,2	35	9,4	2,6
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	8,6	39,7	36,2	10,3	5,2
Psichologo konsultacijos	7,3	30	49,1	11,8	1,8
Specialiojo pedagogo konsultacijos	1,8	27,7	58	10,7	1,8
Logopedo konsultacijos	12,6	33,6	47,1	4,2	2,5
Socialinio pedagogo konsultacijos	4,5	24,5	61,8	6,4	2,7
Ikimokyklinio ugdymo	21	41,2	33,6	2,5	1,7

pedagogo konsultacijos					
------------------------	--	--	--	--	--

2 PRIEDAS. ATSAKYMŲ Į ATVIRĄ KLAUSIMĄ NR. 20 SUVESTINĖ.

20. Jeigu per paskutinius dvejus metus kur nors kreipėtės dėl problemų, kylančių auginant 1-6 metų vaikus, parašykite, kaip jas pavyko išspręsti?

Problema	Kur kreipėtės dėl problemos sprendimo	Kaip buvo sprendžiama problema	Ar pavyko išspręsti
Vaikas susirgo	Į polikliniką	Vaikas buvo gydomas	Taip
Dėl regos sutrikimo	Į polikliniką	Paskirti vaistai. Gydytojas išrašė akinius	Taip
Kojos lūžis	Į vaikų polikliniką	Buvo suteikta skubi pagalba	Taip
Vaikas turi fizinę negalią	Į medicinos įstaigas	Su vaiku bendravo spec. pedagogai, psichologai	Iš dalies
Tam tikri raidos sutrikimai	Poliklinika	Apžiūros, skiriami pratimai, masažai	Ne
Alergiškas vaikas	Alergologijos centras	Tyrimai, medikamentai	Taip
Atsilikusi fizinė raida	Šeimos sveikatos centras	Skiriami masažai, gydytojo konsultacija savarankiškam gydymui namie	Taip
Vaiko sveikata	Poliklinika	Suteikta informacija	Taip
Silpstantis regėjimas	Į „žilvičio“ administraciją	Buvo suteikta speciali išskirtinė vaiko priežiūra darželyje	Taip
Vaiko regos sutrikimas	Į polikliniką	Skirtas gydymas - akiniai	Ne

Problema	Kur kreipėtės dėl problemos sprendimo	Kaip buvo sprendžiama problema	Ar pavyko išspręsti
Dėl pašalpos	Į savivaldybės-socialinės paramos skyrių	Nešiau dokumentus	Taip
Soc. paramos nebuvimas	Į savivaldybę	Tvarkomi dokumentai soc. paramai gauti	Taip
Dėl vaiko negalios	Į socialinės rūpybos skyrių	Gavom pašalpą ir kartais ateina slaugė jį prižiūrėti	Taip

Problema	Kur kreipėtės dėl problemos sprendimo	Kaip buvo sprendžiama problema	Ar pavyko išspręsti
Dėl finansinės paramos- vaikų nemokamo maitinimo	Į mokyklą ir darželį	Buvo nešamas tėvų uždarbio lapelis, pasų kopijos, šeimos sudėtis, žemės naudojimo pažyma	Taip
Bandėme susitarti dėl nuolaidos leidžiant du vaikus į darželį	Į darželio vadovybę	Rašėm prašymą	Ne

Problema	Kur kreipėtės dėl problemos sprendimo	Kaip buvo sprendžiama problema	Ar pavyko išspręsti
Priebalsės „r“ neištarimas	Privatus logopedas	Lankėme privačias pamokėles	Taip
Kalbos sutrikimas	Pas logopedą	Bendravimo bei pamokėlių su vaiku metu	Taip
Vaikam reikalingas logopedas	Pas seimo narį dr. R. Palaitį	Seimo narys kreipėsi į švietimą	Taip
Blogai taria garsus	Į logopedą (ikimokyklinėje įstaigoje)	Suteikta logopedo pagalba	Taip
Pradėjo mikčioti	Į pedagogą	Nukreipė į logopedą	Taip
Tarties problemos	Logopedas	Užsiėmimai su vaiku	Iš dalies
Nerišli vaiko kalba, šveplavimas	Į šeimos gydytoją	Gautas siuntimas pas logopedą (20 pamokėlių)	Ne
Kalbos sutrikimai	Į logopedą	Įvairūs užsiėmimai, rekomenduojami pratimai	Iš dalies
Dėl kalbos sutrikimų	Logopedas		Ne
Kalbos sutrikimai	Į ikimokyklinės įstaigos logopedą	Dirbo su gydytoja – logopede	Taip
Tarties problemos	Logopedas	Vykdavo užsiėmimai	Iš dalies
Vaiko kalbos raida	Poliklinikos logopedas; privatus logopedas	Ėjome į užsiėmimus	Iš dalies
Kalba	Pas logopedą darželyje	Pradės lankytis pas psichologą	Iš dalies
Logopedo konsultacijos	Ikimokyklinio ugdymo skyriuje	Vaikas lankė logopedo konsultacijas	taip

Blogas tarimas	Darželyje	Lankomos logopedo pratybos	Taip
Sutrikusi kalba	Į sveikatos priežiūros įstaigą	Nuvesta pas logopedą	Taip
Vaikas sunkiai kalbėjo	Į ikimokyklinę įstaigą	Paskirti logopedo užsiėmimai	Taip
Šveplavimas	Pas logopedą	Logopedas mokė gražiai tarti raides	Taip
Netaisyklingas garsų tarimas	Pas logopedą	Užsiėmimai	Taip
Nekalbėjo	Pas logopedą	Vyko užsiėmimai su vaiku	Taip
Logopedinės problemos	Pas logopedą darželyje	Logopediniai užsiėmimai su vaiku	Taip
Kalbos defektas	Į logopedą (darželį)	Vaikas ir logopedas susitikdavo vieną kartą į savaitę	Taip
Psichologo ir logopedo konsultacija	Ikimokyklinio ugdymo įstaigoje	Dalyvavau seminaruose, susirinkimuose, paskaitose	Iš dalies

Problema	Kur kreipėtės dėl problemos sprendimo	Kaip buvo sprendžiama problema	Ar pavyko išspręsti
Vaiko priežiūra darbo metu	Darželis lopšelis	Daug streso kainuoja išprašyti susipažinti su auklėtojom, kurios prižiūrės, išsiaiškinti kokioj grupėj vaikas bus – viską sužinome tik po to, kai jau priimti sprendimai. Kiek turi kvapo pats viską reikalauti legaliom ir nelegaliom priemonėm tiek ir gauni	Taip
Dėl vaiko priėmimo į darželį	Pas darželio vedėją	Sėkmingai	Taip
Vietos darželyje	Į darželio vedėją	Operatyviai	Taip
Vaiko priežiūra dėl didelio tėvų užimtumo	Lopšelis – darželis	Pradėta vesti vaiką į lopšelį – darželį	Taip
Vaikui reikėjo bendravimo su	Lopšelis – darželis	Buvo priimtas, su bendraamžiais	Taip

bendraamžiais bei ugdymo		bendravo, apie ugdymą mažai žinau	
Vaiko priežiūra	Ikimokyklinio ugdymo įstaiga	Vaikas pradėjo lankyti lopšelio grupę	Taip
Dėl mokyklos lankymo, nustatyti brandą, nes neturi 7 m.	Į mokyklos psichologą	Testu ir pokalbiu	Taip
Neturėjom kur palikti vaiką visą savaitę	Į darželį	Vaikas nebuvo priimtas į darželį, nes nebuvo vietų	Ne
Sunku surasti vaikui gerą valstybinį darželį	Ieškojome patys, skambinomės į darželius, klausinėjomės apie juos internete	Neradom arti gero darželio	Ne
Ieškojom oficialiai dirbančios auklės namuose	Darbo birža	Teko įdarbinti auklę neoficialiai	Ne

Problema	Kur kreipėtės dėl problemos sprendimo	Kaip buvo sprendžiama problema	Ar pavyko išspręsti
Sutrikęs elgesys	Į psichologą vaikų	Pokalbiai, elgesio koregavimas	Taip
Padidėjęs vaiko aktyvumas	Psichoterapeutas	Paskirtos konsultacijos	Taip
Neklauso, per daug aktyvus	Pas psichologą	Taip kaip patarė.	Ne
Dėl tėvų ir vaikų tarpusavio santykių, elgesio problemų	Ieškojau info internete, literatūroje	Pavyko atgauti patikimą ir nukreipti santykius tinkama vaga	Taip
Pakitęs elgesys, padidėjęs jautrumas	Į sveikatos priežiūros įstaigą ir pas priešmokyklinio ugdymo pedagogą	Konsultacijos, stebėjimas, skirtos tam tikros med. priemonės	Taip
Per daug neramus vaikas	Į sveikatos priežiūros įstaigą	Skiriami raminamieji vaistai	Taip
Hiperaktyvus, agresyvus, irzlus	Į polikliniką, šeimos centrą	Iš dalies pavyko, bet atsiranda vis naujų problemų	iš dalies
Atsiradus jaunesniam broliui, vyresnis ėmė tepti kelnaites.	Į sveikatos priežiūros centrą pas vaikų psichologą.	Buvo paaiškinta priežastis	Taip
Sunku integruotis pakeitus ugdymo	Į sveikatos priežiūros centrą	Buvo paaiškinta priežastis. Gavau	Taip

įstaigą	pas vaikų psichologą.	konsultacijų kaip elgtis	
Baimė, išgąstis miego metu.	Į sveikatos priežiūros įstaigas.	Psichoterapeuto konsultacijos	Taip
Hiperaktyvus raidos sutrikimas	Raidos centre	Konsultavomės raidos centre	Dar ne
Buvo isterijos	Pas psichologą		Iš dalies
Nenorėjo lankyti darželio	Pas psichologą	Laikas padėjo išspręsti šią problemą. Vaikas pats adaptavosi naujoje aplinkoje	Taip
Padidėjęs jautrumas, irzlumas	Į pažįstamą psichologę-pedagogę	Šeimos nariai ir artimieji laikėsi nurodytų patarimų	Taip
Pykčio perteikimas	Į pažįstamą psichologę-pedagogę	Vis dar mokomės	Iš dalies
Savarankiško valgymo	Gydytojas	Konsultacijų pobūdžio	Ne
Bendravimas su vaiku	Psichologas	Bendravimas, žaidimai, darbeliai	Taip
4 m berniukui seilėtekis, nenoras piešti, nemokėjimas valdyti rašymo priemonių	Pas logopedą darželyje	Patarimai tėvams, kaip stimuliuoti vaiko smulkiąją motoriką	Taip
Bendravimo problema	pedagoginė psichologinė tarnyba	pokalbiai su psichologu	Taip
Vaiko baimės (tamsos)	Į psichologą	Kas dvi savaites lankėmės pokalbiui psichikos centre	Taip
Dėl vaiko agresyvumo	Į pedagogą	Pokalbiai, konsultacijos	Taip
Po tėvo mirties vaikui išsivystė psichologinė baimė	Į privatų psichologą	Susitikimai su psichologu	Taip

Problema	Kur kreipėtės dėl problemos sprendimo	Kaip buvo sprendžiama problema	Ar pavyko išspręsti
Vaikas nusižengė	Į socialinį pedagogą darželyje	Buvo aptartas įvykis, kurį vaikas įvykdė	Taip
Vaikas nesutaria su draugais, dažni konfliktai	Į auklėtoją	Pokalbiai kartu su vaiku: kaip draugauti	Taip
V-o Elgesio problema	Į darželio psichologą	Konsultacija, individualiu pokalbiu	Taip

Problema	Kur kreipėtės dėl problemos sprendimo	Kaip buvo sprendžiama problema	Ar pavyko išspręsti
Vaikui reikėjo bendravimo su bendraamžiais bei ugdymo	Privati muzikos mokyklėlė	Vyko užsiėmimai kartu su tėvais ir bendraamžiais, buvo lavinami vaiko pojūčiai ir emocijos per muziką	Taip
Ikimokyklinis ugdymas	Būreliai (privačiai)	Liuks, gaila, kad vasaromis nėra	Taip
Siekiame ugdyti vaiką nuo pat mažų dienų, numanome, kad jis turi ypatingų muzikinių gabumų, bet nėra specialistų, kurie dirbtų profesionaliai su tokio amžiaus vaikais	Į muzikos mokyklą	Niekaip – buvo pasakyta, kad vaikas per jaunas	Ne

Problema	Kur kreipėtės dėl problemos sprendimo	Kaip buvo sprendžiama problema	Ar pavyko išspręsti
	Socialinį pedagogą		Taip
Dėl švietimo ir ugdymo problemų	Vaikų raidos centras	Labai patenkinta	Taip
Žvairumas			

TYRIMO INSTRUMENTARIJUS

ANKETA ŠEIMOMS

Gerbiamieji,

Grupė Socialinės informacijos ir mokymų agentūros sociologų, bendradarbiaudama su VPU Sociologijos ir politikos tyrimų centru, LR Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atlieka švietimo pagalbos teikimo šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, situacijos analizės tyrimą.

Jūsų nuomonė mums labai svarbi! Prašome atsakyti į visus anketos klausimus. Pažymėkite (apibraudami ar pabraukdami) labiausiai Jūsų nuomonę ir patirtį atitinkantį atsakymo variantą, o jei tokio nėra, įrašykite savąjį.

Norime atkreipti dėmesį, kad *švietimo pagalba* nėra tik vaiko ugdymas ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Mums svarbi Jūsų patirtis, susijusi su švietimo pagalba, kurioms šeimoms prireikia savarankiškai auginant ir ugdant 1-6 metų vaikus.

Anketa yra anoniminė, jos pasirašyti nereikia! Atsakymai bus nagrinėjami tik apibendrintų statistinių tendencijų pavidalu.

Iš anksto dėkojame už atsakymus ir linkime sėkmės!

KELETAS KLAUSIMŲ APIE JŪSŲ ŠEIMĄ

1. Kiek ir kokio amžiaus vaikų auga Jūsų šeimoje?

Vaikų skaičius	Vaikų amžius				
	Iki 2 metų	3-4 metų	5-6 metų	7-18 metų	Virš 18 m.

2. Kiek žmonių gyvena Jūsų šeimoje (įskaitant Jus, visus suaugusius ir vaikus, kurie gyvena kartu)?

..... žmonės (-ių)

3. Pastaraisiais metais Jūsų šeimos vidutinės pajamos per mėnesį („į rankas“) buvo:

1. Iki 1000 Lt.
2. Nuo 1001 iki 2500 Lt.
3. Nuo 2501 iki 5000 Lt.
4. Nuo 5001 iki 7500 Lt.
5. Virš 7500 Lt.
6. Kita (parašykite).....

4. Kokios pagalbos Jūsų šeimai labiausiai trūksta auginant vaikus?

1. Socialinės
 2. Ekonominės (finansinės)
 3. Švietimo (konsultacijos tėvams)
 4. Kokios dar (parašykite).....
-

5. Ar Jūsų šeimoje yra vaikų, kurie turi specialiųjų poreikių (pvz. turi fizinę negalią, regos/klausos negalę, elgesio sutrikimų ir pan.)

1. Taip
2. Ne

6. Ar Jūsų vaikas (-ai), kuriems dabar yra nuo 1 iki 6 metų amžiaus, lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigą (lopšelį, darželį)?

1. Taip
2. Ne (pereiti prie 8 klausimo)

7. Kokią ikimokyklinio ugdymo įstaigą lanko Jūsų vaikai?

1. Valstybės/savivaldybės finansuojamą įstaigą
2. Privačią įstaigą

Į 8 ir 9 klausimus atsakyti tik tiems, kurių vaikai nelanko ikimokyklinio ugdymo įstaigos

8. Kuris iš žemiau pateiktų teiginių geriausiai apibūdina priežastį, kodėl Jūsų vaikas nelanko ikimokyklinio ugdymo įstaigos:

1. Mūsų gyvenamoje vietovėje nėra artimos/lengvai pasiekiamos ikimokyklinio ugdymo įstaigos
2. Neišgalime finansiškai leisti į ikimokyklinio ugdymo įstaigą
3. Kol kas nėra laisvų vietų, laukiame eilėje
4. Manome, kad vaikas dar per jaunas (amžius:), tačiau vėliau (amžius:)
5. Manome, kad vaikas geriau prižiūrimas ir ugdomas namie, nei ikimokyklinio ugdymo įstaigoje
6. Nenorime leisti į valstybinę įstaigą dėl priežiūros kokybės, o leisti į privačią neišgalime
7. Kita (parašykite).....

9. Kas prižiūri Jūsų 1-6 metų vaiką dienos metu?

1. Tėtis/globėjas
2. Mama/globėja
3. Seneliai
4. Samdoma auklė
5. Kas dar? (parašykite)

KLAUSIMAI APIE 1-6 METŲ AMŽIAUS VAIKŲ AUGINIMO SUNKUMUS IR ŠVIETIMO PAGALBĄ ŠEIMOMS

10. Ar Jūs pats asmeniškai manote, kad Jums trūksta žinių apie 1-6 metų vaiko auginimą?

1. Taip
2. Ne
3. Sunku pasakyti

11. Kokios pagalbos Jūsų šeimai labiausiai trūksta auginant tokio amžiaus vaikus ? (parašykite).....

.....
.....
.....
.....

12. Kokios problemos, auginant vaikus, kyla šeimoje, dėl kurių sprendimo nežinote kur kreiptis? (parašykite)

.....
.....
.....
.....
.....

13. Kokie klausimai dažniausiai iškyla Jūsų šeimai, auginant 1-6 m. amžiaus vaikus?
(įvertinkite kiekvieno klausimo dažnumą Jūsų šeimoje)

Klausimai	Nuolat	Pakankamai dažnai	Retai	Niekada	Sunku pasakyti
Kaip prižiūrėti vaikus					
Kaip ugdyti vaikus					
Kaip auklėti vaikus					
Kaip atpažinti vaikų raidos ypatumus					
Kaip spręsti vaikų raidos problemas					
Kaip atpažinti vaikų psichologines problemas					
Kaip spręsti vaikų psichologines problemas					
Kaip spręsti vaikų ir kitų šeimos narių bendravimo problemas					
Kaip spręsti suaugusių šeimos narių tarpusavio problemas (konfliktus), kurios gali paveikti vaiko vystymąsi					
Kaip elgtis ištikus šeimos krizei					
Kaip elgtis smurto šeimoje atveju					
Kaip tvarkyti įvairius formalumus, susijusius su parama, į kurią šeima gali pretenduoti					
Kaip tvarkytis „nestandartinėje“ šeimoje (vienišas tėvas/mama, gimęs dvynukams, daugiavaikė šeima ir pan.)					
Kokios įstaigos teikia švietimo paslaugas ir pagalbą gyvenamoje vietovėje					
Kaip išsikviesti specialistus, teikiančius šeimoms švietimo pagalbą					
Vaikų priežiūros klausimai, kol tėvai dirba					
Kaip pasinaudoti vaikų dienos centrų paslaugomis					
Kita (parašykite)					

14. Kaip dažnai aptariate vaikų auginimo (auklėjimo) problemas su:

	Nuolat	Pakankamai i dažnai	Retai	Niekada	Sunku pasakyti
Draugais					
Sutuoktiniu					
Kitais suaugusiais šeimos nariais					
Kaimynais					
Bendradarbiais					
Auklėtojais					
Psichologu					
Socialiniu pedagogu					
Savivaldybės/seniūnijos darbuotojais					
Kunigu, bažnyčios tarnautojais					
Su kuo dar (parašykite)					
.....					
...					
.....					
...					

15. Ar norėtumėte lankyti kursus tėvams / pasikonsultuoti rūpimais vaiko auginimo bei auklėjimo klausimais su specialistais?

1. Taip
2. Ne
3. Nežinau

16. Ar žinote, kokios įstaigos teikia švietimo pagalbą tėvams, auginantiems 1-6 m. vaikus?

1. Taip (parašykite kokios)
.....
.....
2. Ne

17. Jei pastebėtumėte (įtartumėte), kad Jūsų vaikas turi kokių nors vystymosi sutrikimų (pvz., yra pernelyg agresyvus, turi sunkumų bendraudamas su kitais vaikais, vystosi lėčiau nei bendraamžiai), kur kreiptumėtės? Pažymėkite ne daugiau nei 3 svarbiausius atsakymo variantus:

1. Nežinočiau, kur kreiptis
2. Nesikreipčiau niekur, bandyčiau problemą spręsti pats
3. Į draugus, pažįstamus, kurie gali turėti tokios patirties
4. Į ikimokyklinio ugdymo įstaigą
5. Į sveikatos priežiūros įstaigą
6. Į psichologinę pedagoginę tarnybą
7. Savivaldybės socialinės rūpybos skyrių
8. Vaikų socialinės paramos ir ugdymo centą
9. Į vaiko teisių apsaugos skyrių
10. Į Švietimo centrą
11. Specialiojo ugdymo ir užimtumo centrą
12. Nevyriausybines organizacijas
13. Kur dar (parašykite)
.....
.....

18. Įvertinkite, kokių švietimo paslaugų, auginant 1-6 metų vaikus, Jums labiausiai reikia?

(įvertinkite poreikį 5 balų skalėje, kur 5 – didžiausias poreikis, o 1- mažiausias poreikis)

<i>Paslaugos</i>	<i>Labai reikia</i>	<i>Reikia</i>	<i>Nei reikia, nei nereikia</i>	<i>Nereikia</i>	<i>Visiškai nereikia</i>
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	5	4	3	2	1
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)	5	4	3	2	1
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	5	4	3	2	1
Psichologo konsultacijos	5	4	3	2	1
Specialiojo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Logopedo konsultacijos	5	4	3	2	1
Socialinio pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Ikimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1

19. Ar per paskutinius dvejus metus Jūs (Jūsų šeima) esate pasinaudoję švietimo pagalba, teikiama šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus?

1. Taip
2. Ne (pereiti prie 25 klausimo)
3. Kita (parašykite)

.....

20. Jeigu per paskutinius dvejus metus kur nors kreipėtės dėl problemų, kylančių auginant 1-6 metų vaikus, parašykite, kaip jas pavyko išspręsti?

<i>Problema</i>	<i>Kur kreipėtės dėl problemos sprendimo</i>	<i>Kaip buvo sprendžiama problema</i>	<i>Ar pavyko išspręsti</i>
			1. Taip 2. Ne
			1. Taip 2. Ne

21. Įvertinkite švietimo paslaugų, teikiamų auginant 1-6 metų vaikus, kokybę?
(įvertinkite kokybę 5 balų skalėje, kur 5 – labai gera kokybė, o 1- labai bloga kokybė)

<i>Paslaugos</i>	<i>Labai gera</i>	<i>Gera</i>	<i>Nei gera, nei bloga</i>	<i>Bloga</i>	<i>Labai bloga</i>
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	5	4	3	2	1
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)	5	4	3	2	1
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	5	4	3	2	1
Psichologo konsultacijos	5	4	3	2	1
Specialiojo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Logopedo konsultacijos	5	4	3	2	1
Socialinio pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Ikimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1

22. Ar teikiamos švietimo paslaugos tėvams, auginantiems 1-6 metų vaikus, atitinka Jūsų poreikius? (įvertinkite kokybę 5 balų skalėje, kur 5 – labiausiai atitinka Jūsų poreikius, o 1- mažiausiai atitinka Jūsų poreikius)

<i>Paslaugos</i>	<i>Labai atitinka</i>	<i>Atitinka</i>	<i>Nei atitinka, nei neatitinka</i>	<i>Neatitinka</i>	<i>Visiškai neatitinka</i>
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	5	4	3	2	1
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)	5	4	3	2	1
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	5	4	3	2	1
Psichologo konsultacijos	5	4	3	2	1
Specialiojo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Logopedo konsultacijos	5	4	3	2	1
Socialinio pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Ikimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1

23. Ar švietimo paslaugos, teikiamos šeimoms, auginančiom 1-6 metų amžiaus vaikus, yra mokamos?

1. Taip (parašykite kokios)
2. Ne

24. Įvertinkite instituciją, iš kurios gavote švietimo paslaugas (pagalbą) auginant vaiką, pagal pateiktus kriterijus: (pagal kiekvieną kriterijų įvertinkite 10 balų skalėje, kur 10 – didžiausias vertinimas, o 1- mažiausias vertinimas). Vertinkite tik tas institucijas, į kurias kreipėtės / iš kurių gavote švietimo pagalbą.

<i>Įstaiga</i>	<i>Bendravimo geranoriškumas</i>	<i>Pasirengimas spręsti problemą</i>	<i>Specialistų suinteresuotumas atlikti savo darbą</i>	<i>Kiek suteikta paslauga atitiko Jūsų lūkesčius</i>	<i>Nesikreipi au</i>
Išimokyklinio ugdymo įstaiga					
Socialinių paslaugų centras					
Psichologinė-pedagoginė tarnyba					
Savivaldybės socialinės rūpybos skyrius					
Savivaldybės švietimo skyrius					
Savivaldybės vaikų teisių apsaugos skyrius					
Vaikų socialinės paramos ir ugdymo centras					
Specialiojo ugdymo ir užimtumo centras					
Švietimo centras					
Poliklinika					
Nevyriausybinių organizacijų					

25. Jeigu per paskutinius dvejus metus niekur nesikreipėte dėl problemų auginant 1-6 metų vaikus, parašykite, kodėl?

1. Neturėjau tokių problemų, dėl kurių reikėtų kur nors kreiptis
2. Išsprendėme problemą patys šeimoje
3. Nežinojau, kur kreiptis
4. Padėjo pažįstami
5. Kita (parašykite)

.....

.....

KLAUSIMAI VISIEMS RESPONDENTAMS APIE ŠVIETIMO PAGALBĄ TEIKIANČIAS ĮSTAIGAS

26. Ar Jūs žinote/esate girdėjęs apie Jūsų gyvenamoje vietovėje (mieste, rajone, kaime) veikiančias švietimo pagalbą šeimoms teikiančias įstaigas?

Įstaiga	Žinau/es u girdėjęs	Nežinau/nes u girdėjęs
Ikimokyklinio ugdymo įstaiga		
Socialinių paslaugų centras		
Psichologinė-pedagoginė tarnyba		
Savivaldybės socialinės rūpybos skyrius		
Savivaldybės švietimo skyrius		
Savivaldybės vaikų teisių apsaugos skyrius		
Vaikų socialinės paramos ir ugdymo centras		
Specialiojo ugdymo ir užimtumo centras		
Švietimo centras		
Poliklinika		
Nevyriausybinių organizacija		
Kita (parašykite)		
.....		
.....		
.....		
.....		

27. Iš kur Jūs sužinojote apie švietimo pagalbą, teikiamą tėvams auginantiems 1-6 metų vaikus?

1. Apie švietimo pagalbą nieko nežinau
2. Informacija internete
3. El. paštu
4. Žiniasklaidoje
5. Savivaldybės skelbimų lentoje
6. Lankstinukais
7. Tiesioginių susitikimų su tarnautojais metu
8. Tiesioginių susitikimų su specialistais metu
9. Per socialinius darbuotojus
10. Ikimokyklinio ugdymo įstaigoje
11. Nemokama telefono linija
12. Kaip dar ? (parašykite)
-
-
-

28. Jūsų nuomone, ar tėvams, auginantiems 1-6 m. vaikus, yra svarbu žinoti apie įvairias įstaigas, kurios teikia švietimo pagalbos paslaugas šeimoms?

1. Labai svarbu
2. Svarbu
3. Nei svarbu, nei nesvarbu
4. Nesvarbu
5. Visiškai nesvarbu

29. Kokia forma Jums būtų priimtiniausia gauti informaciją apie švietimo pagalbą tėvams ir ją teikiančias įstaigas?

1. Informacija internete
2. El. paštu
3. Žiniasklaidoje
4. Savivaldybės skelbimų lentoje
5. Lankstinukais
6. Tiesioginių susitikimų su tarnautojais metu
7. Tiesioginių susitikimų su specialistais metu
8. Per socialinius darbuotojus
9. Ikimokyklinio ugdymo įstaigoje
10. Nemokama telefono linija
11. Kaip dar ? (parašykite)
-
-
-

30. Vertinant apibendrintai, ar Jūsų šeima, auginant 1-6 metų vaikus, gali išsiversti be švietimo pagalbos paslaugų?

1. Tikrai ne
2. Ne
3. Sunku pasakyti
4. Taip
5. Tikrai taip

PABAIGOJE KELETAS KLAUSIMŲ APIE JUS

31. Jūsų išsimokslinimas:

1. Nebaigtas vidurinis
2. Vidurinis
3. Spec. vidurinis (profesinė mokykla)
4. Aukštesnysis (technikumas)
5. Nebaigtas aukštasis
6. Aukštasis

32. Jūsų specialybė.....

(jeigu specialybės įgijęs neturite, klausimą praleiskite)

33. Jūsų amžius: metų.

34. Jūsų lytis

1. Moteris
2. Vyras

35. Jūs esate:

1. Vedęs/ištekėjusi
2. Nevedęs/neištekėjusi
3. Išsiskyręs (-usi)
4. Našlys (-ė)

36. Kur Jūs gyvenate (atitinkamoje grafoje parašykite miesto, miestelio arba kaimo pavadinimą)?

1. mieste
2. miestelyje
3. kaime

37. Ar Jūs dabar dirbate?

1. Taip
2. Ne

APKLAUSOS KLAUSIMYNAS (savivaldybių specialistams)

Gerbiamieji,

Grupė Socialinės informacijos ir mokymų agentūros sociologų, bendradarbiaudama su VPU Sociologijos ir politikos tyrimų centru, LR Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atlieka švietimo pagalbos teikimo šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus, situacijos analizės tyrimą. Prašome atidžiai ir išsamiai atsakyti į klausimyno klausimus. **Jūsų nuomonė ir patirtis mums labai svarbi!**

Bus analizuojami tik apibendrinti duomenys. Jūsų vardas ir pavardė nebus minimi.

BENDRA INFORMACIJA APIE SPECIALISTĄ

1. Jūsų pareigos

2. Kiek metų dirbate šiose pareigose? metus.

3. Jūsų išsimokslinimas?

1. Aukštasis
2. Nebaigtas aukštasis
3. Aukštesnysis (aukštesnioji mokykla)
4. Profesinis (profesinė mokykla)
5. Vidurinis

4. Jūsų įgyta specialybė (įrašyti)

KLAUSIMAI APIE TEIKIAMAS ŠVIETIMO PAGALBOS PASLAUGAS

5. Kokios įstaigos, Jūsų savivaldybėje, teikia švietimo pagalbos paslaugas šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus ?

.....
.....
.....

6. Kokias švietimo pagalbos paslaugas teikiate šeimoms auginančioms 1-6 metų vaikus?

.....
.....
.....

7. Kuris iš žemiau pateiktų teiginių geriausiai apibūdina savivaldybės įstaigoje (-ose) 1-6 metų vaikus auginančioms šeimoms teikiamas švietimo pagalbos paslaugas:

1. Tai specialiai į tokio amžiaus vaikus (juos auginančias šeimas) orientuotos paslaugos;
2. Tai bendros paslaugos, kurias teikiame (pritaikome) ir tokio amžiaus vaikus auginančioms šeimoms;
3. 1-6 metų vaikus auginančioms šeimoms teikiame ir specialias, ir bendro pobūdžio paslaugas.

8. Ar Jūsų savivaldybėje šeimos, auginančios 1-6 metų vaikus, yra išskiriamos kaip tikslinė grupė?

1. Taip
2. Ne

9. Ar Jūsų savivaldybės įstaigose teikiamos švietimo pagalbos paslaugos specialiųjų poreikių turinčius vaikus auginančioms šeimoms?

1. Taip (pakomentuokite, kaip dažnai tokios šeimos kreipiasi ir kokios pagalbos joms dažniausiai reikia? Ar Jūs galite suteikti visas paslaugas, kokios būtų reikalingos tokioms šeimoms?)

.....

.....

.....

2. Ne

10. Ar Jūsų savivaldybės įstaigoje (-se) veikia mobili specialistų grupė?

.....

.....

.....

11. Jei galite, įvertinkite procentais, kokią apytiksliai dalį besikreipiančiųjų į Jus sudaro šeimos, kurioms reikia švietimo pagalbos dėl auginamų 1-6 metų vaikų?

Iki 10 proc.	11-20 proc.	21-30 proc.	31-40 proc.	41-50 proc.	51-60 proc.	61-70 proc.	71-80 proc.	81-90 proc.	91-100 proc.

12. Kaip apibendrintai galėtumėte apibūdinti besikreipiančias šeimas (pagal vaikų amžių, skaičių, socialinę padėtį)?

.....

.....

.....

13. Apibendrintai išvardinkite, kokios švietimo pagalbos dažniausiai prireikia šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus (kokiais klausimais dažniausiai kreipiasi, su kokiomis problemomis susiduria)?

1.

2.

3.

4.

5.

14. Įvertinkite, kokių švietimo pagalbos paslaugų, auginant 1-6 metų vaikus, šeimoms labiausiai reikia? (įvertinkite poreikį 5 balų skalėje, kur 5 – didžiausias poreikis, o 1- mažiausias poreikis)

Paslaugos	Labai reikia	Reikia	Nei reikia, nei nereikia	Nereikia	Visiškai nereikia
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	5	4	3	2	1
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz.	5	4	3	2	1

įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)					
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	5	4	3	2	1
Psichologo konsultacijos	5	4	3	2	1
Specialiojo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Logopedo konsultacijos	5	4	3	2	1
Socialinio pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Išimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1

15. Ar yra švietimo pagalbos paslaugų, kurios šiuo metu nėra teikiamos Jūsų savivaldybės įstaigose, tačiau pastebima, kad šeimoms tokių paslaugų labai reikėtų (trūksta)?

.....

16. Įvertinkite, teikiamų švietimo pagalbos paslaugų, auginant 1-6 metų vaikus, kokybę (įvertinkite kokybę 5 balų skalėje, kur 5 – labai gera kokybė, o 1- labai bloga kokybė)?

Paslaugos	Labai gera	Gera	Nei gera, nei bloga	Bloga	Labai bloga
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	5	4	3	2	1
Informacinės paslaugos spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)	5	4	3	2	1
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	5	4	3	2	1
Psichologo konsultacijos	5	4	3	2	1
Specialiojo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Logopedo konsultacijos	5	4	3	2	1
Socialinio pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Išimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1

17. Ar teikiamos švietimo paslaugos tėvams, auginantiems 1-6 metų vaikus, atitinka šeimų poreikius? (įvertinkite poreikių patenkinimą 5 balų skalėje, kur 5 – labiausiai atitinka šeimų poreikius, o 1- mažiausiai atitinka šeimų poreikius)

Paslaugos	Labai atitinka	Atitinka	Nei atitinka, nei neatitinka	Neatitinka	Ysiškai neatitinka
Informacinės paslaugos paskaitų/seminarų forma	5	4	3	2	1
Informacinės paslaugos	5	4	3	2	1

spaudinių forma (pvz. įvairios knygelės, brošiūros ir pan.)					
Informacinės paslaugos elektronine forma (informacija internete, elektroniniu paštu ar CD ir pan.)	5	4	3	2	1
Psichologo konsultacijos	5	4	3	2	1
Specialiojo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Logopedo konsultacijos	5	4	3	2	1
Socialinio pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1
Išimokyklinio ugdymo pedagogo konsultacijos	5	4	3	2	1

18. Ar švietimo pagalbos paslaugos, teikiamos šeimoms, auginančiom 1-6 metų amžiaus vaikus, yra mokamos?

3. Taip (kokios) ...

.....

.....

4. Ne

19. Kaip Jūs informuojate visuomenę/tikslines grupes apie teikiamas švietimo pagalbos paslaugas?

12. Informacija internete

13. El. paštu

14. Vietiniuose laikraščiuose

15. Savivaldybės skelbimų lentoje

16. Lankstinukais

17. Tiesioginių susitikimų metu

18. Per socialinius darbuotojus

19. Nemokama telefono linija

20. Kaip dar ? (rašykite)

.....

.....

.....

20. Ar Jūsų teikiamos švietimo pagalbos paslaugos lengvai prieinamos įvairioms socialinėms grupėms ir geografiškai (vienišiem tėvams, daugiavaikėms šeimoms, šeimoms iš rajonų/kaimo vietovių, socialinės rizikos/atskirties šeimoms, kt.)? Kurioms grupėms švietimo pagalbos paslaugos nėra lengvai prieinamos?

.....

.....

.....

21. Teikiant švietimo pagalbos paslaugas šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus svarbus įvairių institucijų bendradarbiavimas. Kokios panašias paslaugas teikiančios institucijos veikia Jūsų savivaldybėje ir ar Jūs su jomis bendradarbiaujate?

	Veikia	Bendradarbiaujame
Išimokyklinio ugdymo įstaigos		
Socialinių paslaugų centras		

Psichologinė-pedagoginę tarnyba		
Savivaldybės socialinės rūpybos skyrius		
Savivaldybės švietimo skyrius		
Savivaldybės vaikų teisių apsaugos skyrius		
Vaikų socialinės paramos ir ugdymo centras		
Specialiojo ugdymo ir užimtumo centras		
Švietimo centras		
Poliklinika		
Nevyriausybinių organizacija		
Kita		

Pakomentuokite, kokiomis formomis vyksta bendradarbiavimas:

.....
.....
.....

22. Kokios, Jūsų nuomone, pagrindinės problemos kyla teikiant švietimo pagalbos paslaugas šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus?

.....
.....
.....
.....

23. Jūsų nuomone, ar pakankamai aiški švietimo pagalbos paslaugų teikimo tvarka?

1. Pakankamai aiški
2. Nepakankamai aiški (pakomentuokite, ką reikėtų tikslinti):

.....
.....
.....

24. Jei Jūsų savivaldybės įstaigose kokia nors švietimo pagalbos paslauga, dėl kurios į Jus kreipiasi šeimos, nėra teikiama, ar/kaip šeimoms suteikiama informacija, kur jos galėtų kreiptis ir gauti norimą paslaugą?

.....
.....

APIBENDRINIMAS

26. Kokiais būdais renkate informaciją apie švietimo pagalbos paslaugų šeimoms poreikį?

(galite pasirinkti keletą atsakymų variantų)

1. Tiesiogiai bendraujame su interesantais
2. Atliekame specialius tyrimus
3. Informaciją surenka socialiniai darbuotojai
4. Reikalingos informacijos suteikia nevyriausybinės organizacijos
5. Bendradarbiaujame su darželiais, mokyklomis.
6. Apie paslaugų poreikius įvairiais būdais praneša gyventojai
7. **Kokiais dar (įrašykite)**

.....

27. Jūsų nuomone, ar ateityje švietimo pagalbos paslaugų šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus poreikis keisis?

1. Poreikis didės
2. Poreikis išliks toks pats
3. Poreikis mažės
4. Sunku pasakyti

Jei galite, pakomentuokite savo nuomonę:

.....

.....

.....

28. Kokių švietimo pagalbos paslaugų šeimoms, auginančioms 1-6 metų vaikus Jūsų rajone reikėtų ateityje atsisakyti, kokias plėsti ir inicijuoti? (prašytume trumpai paminėti ir priežastis)

Atsisakyti

.....

.....

.....

Plėsti

.....

.....

.....

Inicijuoti

.....

.....

.....

29. Prašytume išdėstyti savo nuomonę svarbiais klausimais, kurių anksčiau neaptarėme

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

